БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

11-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 174 (2892).

4 сентябрь
ЖУМА
1964 йил.

Баҳоси 2 тийин.

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИГА ДЎСТОНА ҚУТЛОВЛАР

Миллий байрам — Вьетнам Демократик Республикаси эълон қилинган куннинг 19 йиллиги муносабати билан Н. С. Хрушчев ва А. И. Микоян Вьетнам Демократик Республикасининг раҳбарлари Хо Ши Мин, Ле Зуан, Чионг Тинь ва Фам Ван Донг ўртоқларни ҳамда қардош Вьетнам халқини КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва бутун совет халқи номидан дўстона, самимий қутладилар.

Табрик телеграммасида айтиладики, совет кишилари Вьетнам Демократик Республикасининг социализм моддий-техника базасини яратишдаги ютуқларини мамнуният билан қайд қилмоқдалар, бу ютуқлар Вьетнам халқи Вьетнам Меҳнаткашлар партияси раҳбарлигида қилаётган фидокорона меҳнат ҳамда социалистик лагерь мамлакатлари билан олиб борилаётган самарали ҳамкорлик туфайли қўлга киритилди.

Узининг интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи Вьетнам халқининг яратувчилик меҳнатида унга ёрдам кўрсатиб келди ва кўрсатмоқда, деб мактубда таъкидлаб ўтилади.

Мамлакатларимизнинг халқларини, деб уқтирилади телеграммада, социализм ва коммунизм қуриш учун, тинчлик учун курашдаги мақсадларнинг муштараклиги бирлаштириб турибди. Совет ва Вьетнам халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик социалистик лагерь бирлиги ва куч-қувватини мустаҳкамлаш йўлида, марксизм-ленинизм улуғ идеяларининг тантанаси йўлида бундан буён ҳам доимо ривожлана берсин. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ДЕКАБРЬ ВА ФЕВРАЛЬ ПЛЕНУМЛАРИНИНГ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ИНТЕНСИВЛАШ ҲАҚИДАГИ ҚАРОРЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ҲАМДА ПАХТА ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЎТКАЗИШДА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XIV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. Ж. Худойбердиевнинг «КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш ҳақидаги қарорларининг бажарилиши ҳамда пахта териш ва тайёрлашни муваффақиятли ўтказишда республика партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида»ги докладини эшитиб ва муҳокама қилиб. Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленуми шуни таъкидлайдики, республикада КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1963 йил) ва февраль (1964 йил) Пленумларининг химия саноатини жадал ривожлантириш ва қишлоқ хўжалигини бутун чоралар билан интенсивлашда партиянинг тутган йўлини амалга ошириш соҳасидаги қарорларини бажариш юзасидан қилинадиган ишлар кенг авж олдириб юборилди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг партия ва совет раҳбар ходимлари кенгашида шу йил 28 февралда қилган докладида. КПСС Марказий Комитети Президиумига «Партиянинг қишлоқ хўжалигини интенсивлаш йўлини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган баъзи масалалар тўғрисида»ги хатида, унинг шу йил август ойида мамлакат бўйлаб қилган сафарида сўзлаган нутқларида қишлоқ хўжалигини интенсивлашда партия тутган бош йўлни қандай қилиб тезроқ ва яхшироқ амалга ошириш соҳасида ленинча донолик билан чуқур ўйлаб маслаҳатлар берилгандир.

Ўзбекистон химия саноати ва қурилиш ташкилотлари корхоналарининг коллективлари партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларини бажара бориб. мавжуд химия корхоналарини реконструкция қилиш ва янгиларини қуриш, янги техника ва илғор технологияни жорий қилиш. қишлоқ хўжалиги учун химия маҳсулотларининг янги турларини ишлаб чиқариш соҳасида бирмунча иш қилдилар. Қисқа вақт ичида 20 та химия корхонаси ва цехлари фойдаланишга топширилди. Булар орасида Фарғона азот ўғитлари заводи ва йилига 180 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган Чирчиқ электрохимия комбинатидаги карбамид цехи сингари йирик. республика қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда катта аҳамиятга эга комплекслар бор.

Бу йил химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш 1962 йил даражасидан 1,6 баравар ортади. айни пайтда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ярим миллион тоннадан ҳам зиёдроқ кўпаяди. Суперфосфатнинг қарийб ҳаммаси аммонийлаштирилган ўғит тарзида ишлаб чиқарилади. Чирчиқ электрохимия комбинати шу йилдан бошлаб аммиак селитрасининг ҳаммасини донадор ҳолда ишлаб чиқаради.

Фарғона фуран бирикмалари заводи мамлакатда биринчи бўлиб дессикант эндотал ишлаб чиқара бошлади. Бу йил дефолиантлар ишлаб чиқарадиган йирик цехлар қуриб битказилади. Фарғона азот ўғитлари заводида магний хлорати ва Навоий химия комбинатида бўш цианамид ишлаб чиқарадиган цехлар қурилади.

Фарғона ва Янгийўл гидролиз заводларида чорвачилик учун 6 минг тонна оқсил витаминли хамиртуруш ишлаб чиқарадиган қўшимча қувватлар ишга туширилади.

Республика партия ташкилоти қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш программасини амалга ошириш юзасидан катта ташкилий ишларни: суғоришни ривожлантириш, химиялаш ва механизациялашни кенг жорий қилиш, чуқур ихтисослаштириш. фан ва илғорларнинг тажрибаси эришган муваффақиятларни оммалаштириш. қолоқ колхоз ва совхозларнинг экономикасини жадал юксалтириш соҳасида катта ишларни амалга оширмоқдалар.

Республикада 108 минг қишлоқ хўжалик ходимига химиялаштириш асослари ўргатилди, агрохимия хизмати яхшиланди, 60 процентдан ортиқроқ колхоз ва совхозлар агро-тупроқ карталари билан таъминланди. минерал ўғитлардан фойдаланишнинг тағин ҳам самаралироқ усуллари жорий қилинмоқда

Суғоришни янада ривожлантириш ишлари кўлами кенгайтирилмоқда. 1964 йилда республикада сув хўжалиги қурилишининг ҳажми етти йилликнинг биринчи йилига нисбатан беш баравар ўсди ва 193 миллион сўмни ташкил этди. Ҳозир бу программани бажаришга Сув хўжалиги министрлиги. «Голодностепстрой» ва «Каршистепстрой» қурилиш ташкилотлари ходимлари кўпминг кишилик армиясининг куч-ғайрати қаратилган.

Аму—Бухоро каналини. Каркидон сув омборининг иккинчи навбатини қуриш. Занг каналини. Шеробод каналини, Жанубий Сурхон сув омборини реконструкция қилиш соҳасидаги ишлар муваффақиятли олиб борилмоқда.

Сув билан таъминлашни ошириш ва янги ерларни ўзлаштириш учун Кампирровот, Чорвоқ, Пачкамар сув омборлари қурилмоқда. Косонсой, Каттақўрғон сув омборларининг ҳажми кенгайтирилаётир. Каналларни бетонлаштириш ва бошқа тадбирлар амалга оширилмоқда.

КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми кўрсатмаларига амал қилиб. республика қишлоқ хўжалигини янада чуқурроқ ихтисослаштириш юзасидан катта программа тузиб чиқилди ва амалга оширилмоқда. КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати маъқуллаган бу программада ҳар бир зонада, ҳар бир колхоз ва совхозда уларнинг табиий об-ҳаво шароитларини ҳисобга олган ҳолда илмий жиҳатдан асосланган ва мақсадга энг мувофиқ келадиган экономика тармоқларини жойлаштириш ва ривожлантириш кўзда тутилади.

Пахтакор колхозлар ва совхозларни ихтисослаштириш даражаси ўсмоқда. Пахтачиликнинг янги 3 та йирик райони Мирзачўлда. Сурхон-Шеробод водийсида, Қарши даштида вужудга келмоқда.

Амударё этакларида йирик шоликорлик райони вужудга келаётир. 1964—1970 йиллар мобайнида ихтисослаштирилган 243 та янги совхоз. жумладан 78 та пахтакор совхоз. 29 та шоликор. 10 та боғдорчилик-узумчилик совхози. 13 та сабзавот-сутчилик совхози. 10 та сут етиштирадиган совхоз. молларни ўстириш ва бўрдоқига боқишга мўлжалланган 20 та совхоз. 24 та қоракўлчилик совхози ва гўшт-ёғ учун қўй боқадиган 5 та совхоз ташкил этиш кўзда тутилади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг саноат негизида қишлоқ хўжалик корхоналари вужудга келтириш тўғрисидаги маслаҳатларига амал қилиб, республикада 26 та паррандачилик фабрикаси ва паррандачилик-наслчилик совхозлари. чўчқаларни семиртирадиган 11 та совхоз ва ёш чўчқа болалари етиштириш учун 16 та репродуктор ташкил қилинмоқда.

Шу йилнинг ўзида 70 та ихтисослаштирилган совхоз ва 7 та паррандачилик фабрикаси ташкил этилади.

КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қишлоқ хўжалигини интенсивлаш учун курашнинг дастлабки якунлари шу йилдаёқ кўзга кўринишини таъминлашни талаб қилди. Республика партия ташкилоти, Ўзбекистоннинг барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари пленум қарорларини амалга ошириш учун астойдил курашиб маълум натижаларга эришдилар.

Колхозлар ва совхозлар давлатга дон сотиш юзасидан юксак социалистик мажбуриятларини бажардилар. Давлат хирмонига 35 миллион пуддан ортиқ буғдой. арпа. дон-дуккакли экинлар ҳосили топширилди. Дон тайёрлаш плани икки баравардан ҳам зиёдроқ ошириб бажарилди. Республикада илгари ҳеч қачон бунчалик кўп дон етиштирилмаган эди.

Давлатга пилла, қоракўл тери сотиш йиллик планлари ва гўшт. сут. тухум ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш ярим йиллик планлари муваффақиятли бажарилди.

Меҳнат жараёнларини механизациялаш, ишлаб чиқаришга фан ютуқлари ва илғор усулларни жорий этиш соҳасида анча ишлар қилинди.

Республика далаларида 3 миллион 600 минг тонна пахта етиштириш. республиканинг юбилей йилида пахтакорлар олган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун астойдил кураш бормоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленуми қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда эришилган ютуқларни таъкидлаш билан бирга, партия. совет ва қишлоқ хўжалик органларининг КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг қарорларини бажариш соҳасидаги ишида жиддий камчиликлар бор. деб ҳисоблайди.

Навоий химия комбинатида минерал ўғитларни ишлаб чиқарадиган янги қувватлар ҳамон секин қурилмоқда, Самарқанд суперфосфат заводида олтингугурт кислотаси ва суперфосфат ишлаб чиқариш юзасидан янги қувватлар жуда суст олиб борилмоқда. Чирчиқ электрохимия комбинатида карбамид ишлаб чиқарадиган қувватлар тўла ўзлаштирилмаган.

Республика илмий тадқиқот муассасалари ва Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши «Главхимпром»и, шунингдек қурилиш ташкилотлари зараркунандаларга, ғўза касалликлари ва бегона ўтларга қарши курашиш учун заҳарли химикат ва гербицидларнинг янги. таъсирчан турларини қидириб топиш ва уни ишлаб чиқаришни ташкил этишни ҳаддан ташқари чўзиб юбордилар.

«Узсельхозтехника» ва кўпгина хўжаликлар минерал ўғитларни асраш ва ташишдаги мавжуд камчиликларни жуда секин тугатмоқдалар. Экиш олдидан ва экинни озиқлантириш пайтида ўғитлар солиш техникаси қўпол равишда бузилмоқда.

Пленум Сув хўжалиги министрлиги. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги. «Узглавстрой», «Голодностепстрой» раҳбарларининг эътиборини сув хўжалиги қурилиши ва янги ерларни ўзлаштириш соҳасидаги ишларнинг қониқарсиз ташкил этилганлигига жалб қилади.

Кампирровот сув омбори ва Тахиатош гидроузелини қуриш. шоликор совхозларни ташкил этиш ишлари ҳаддан ташқари суст бормоқда. Мирзачўлдаги янгидан суғориладиган ерлардан ва қишлоқ хўжалик оборотидан тушиб қолган майдонлардан фойдаланиш юзасидан берилган планлар мунтазам равишда бажарилмаётир.

«Узглавстрой», «Главсредазстройиндустрия», Сув хўжалиги министрлигининг айби билан силикальцит. ёғочсозлик. темир-бетон буюмлари. Сурхондарё областида шағалларни саралайдиган заводларнинг қурилиши жуда чўзилиб кетмоқдаки. бу Жанубий Сурхон сув омбори зонасида қурилишларнинг бутун комплекси кечга сурилишига сабаб бўлмоқда. Шоликор зоналарда қурилиш индустрияси корхоналарини қуриш юзасидан тегишли тадбирлар кўрилмаётир.

Республика «Госстрой»и. лойиҳа институтлари қишлоқ қурилишлари учун лойиҳа-смета ҳужжатларининг ўз вақтида тайёрланишини таъминламаётирлар. Бунинг оқибатида Жанубий Сурхон сув омбори. Марказий Фарғона зонасида пахтакор совхозлар қурилиши, шунингдек шоликор совхозлар қурилиши кечикмоқда. қурилиш комплекс олиб борилмаётир. Уй-жой ва ишлаб чиқариш объектларини қуриш судралмоқда.

Кўпгина хўжаликларда пахтачиликда. хусусан чорвачиликда ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларида комплекс механизация ёмон жорий қилинмоқда, қишлоқ хўжалик техникасидан етарли даражада унумли фойдаланилмаётир. чопиқ тракторларининг, комбайнлар. ер қазийдиган машиналар ва бошқа механизмларнинг иши икки сменада ташкил этилмаган. Техника ремонти ва уни асраш қониқарсиз ташкил этилган.

Пахта териш техникасини тайёрлаш ташвишли аҳволда. 20 августгача 5143 пахта терадиган машина, пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган 8697 прицеп. кўсак узадиган машиналарнинг 43 проценти ва кўрак чувийдиган машиналарнинг 55 проценти тайёр қилинмаган. Қашқадарё, Сирдарё. Самарқанд областлари ва Қорақалпоғистон АССР пахта териш машиналарини тайёрлашда айниқса кейинда қолмоқда. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши корхоналари пахта териш машиналарига запас қисмлар. пахта тозалаш заводларининг ускуналарини ремонт қилиш учун деталлар. тайёрлов пунктлари учун механизмлар. шунингдек сушилка барабанлари ва сушилкалар учун бошқа деталлар тайёрлаш планларини бажармаётирлар.

Пленум йиғим-теримга ва пахта тайёрлашга тайёргарлик кўришда шундай аҳвол юз берган бир пайтда Қишлоқ хўжалик махсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги. «Узсельхозтехника» бирлашмаси. «Средазглавхлопкопром». Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги. бир қатор область партия комитетлари. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети. кўпгина область ижроия комитетлари. ишлаб чиқариш бошқармалари ва хўжаликларнинг раҳбарлари аҳволни тузатиш учун зарур чораларни кўрмаётганликлари кечирилмас бир ҳолдир. деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми **қарор қилади:**

1. КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг химия саноатини жадал ривожлантириш ва қишлоқ хўжалигини ҳар тарафлама интенсивлаш негизида юксалтириш юзасидан қабул қилган қарорларини тўла амалга ошириш — республика партия ташкилотининг, барча меҳнаткашларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

Давлатга 3 миллион 600 минг тонна пахта сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажариш биринчи навбатдаги вазифадир. Бу мажбуриятни бажариш — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигига пахтакорларнинг энг яхши совғасидир. Йиғим-терим ва пахта тайёрлаш соҳасидаги бу жанговар вазифани бажариш. йиғим-терим ишларини қисқа муддатларда ўтказиш ва пахтанинг нобуд бўлишига сира йўл қўймаслик учун бу ишга республика партия ташкилотининг барча кучлари, барча моддий ва меҳнат ресурслари сафарбар қилинмоғи керак.

2. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши Химия саноати бош бошқармасига бу йил қуйидаги қувватларнинг ишга туширилишини таъминлайдиган тегишли тадбирларни амалга ошириш:

— Навоий химия комбинатида азот ўғитлари ишлаб чиқариш биринчи навбатининг бутун комплекси ва бўш цианамид ишлаб чиқариш:

— Фарғона азот ўғитлари заводида магний хлорати ишлаб чиқариш:

— Самарқанд суперфосфат заводида олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш топширилсин.

Бу йил республика корхоналарида аммиак ишлаб чиқариш плани сўзсиз бажарилсин.

1965 йилда Самарқанд азот ўғит комбинатини муваффақиятли қуриш учун тайёргарлик ишлари ва лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланиши таъминлансин.

3. Пленум қишлоқ хўжалигини янада кенгроқ миқёсда химиялаш зарур деб ҳисоблайди. Шу мақсадларда қуйидаги тадбирлар амалга оширилсин:

— барча колхоз ва совхозларда минерал ўғитлардан фойдаланишнинг илғор усуллари тағин ҳам кенгроқ жорий қилинсин — экиш олдидан ва чигит экиш пайтида фосфор ва азот, органик минерал аралашмалар солиш кенгроқ жорий қилинсин, солинадиган ҳар центнер ўғитнинг ҳамма ерда кўпроқ ҳосил беришига эришилсин;

— агрохимия хизмати мустаҳкамлансин, колхоз ва совхозларнинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида химиялаштириш соҳасида агрохимия хизмати малакали орган бўлиб қолсин;

— йиғим-теримни қисқа муддатда ўтказиш, пахтанинг сифатини яхшилаш учун ғўзани дефолиация қилишнинг аҳамияти катталигини эътиборга олиб, 1966 йилдан бошлаб барча майдонларда ғўза баргини тўктириш вазифаси қўйилсин;

— яқин йиллар ичида ҳамма жойда гербицидлар ва пахта ҳосилини зараркунандалардан ҳамда касалликлардан ҳимоя қилиш учун энг самарали заҳарли химикатлар қўлланилсин;

— чорвачиликда химиядан бундан буён ҳам фойдаланишга эришилсин.

Қорамол ва қўйлар озуқа рационларини протеин билан бойитиш учун 1905 йилда карбамид қўлланиш 25 минг тоннагача етказилсин ва карбамид қўшган ҳолда силос бостириш 1 миллион 200 минг тоннагача етказилсин. Шу йилнинг ўзидаёқ 400 минг тонна дағал хашак химиявий усулда дорилансин ва 50 минг тонна ўт натрий метилбисульфити билан консервалаштирилсин. 16 минг тонна ўт талқони тайёрлаш таъминлансин.

Пахтачилик ва дон экинларининг органик чиқитлари — ғўзапоялари, чангалак ва похолдан кенг ва самарали фойдаланишга жиддий эътибор бериш, химиявий усулда дорилагандан кейингина уларни молларга едириш зарур. Келгуси йилда қорамоллар боқиладиган барча фермаларда сунъий сут тайёрлаш установкалари ўрнатилсин.

4. Суғориш қишлоқ хўжалигини интенсивлашнинг ва муттасил юқори ҳосил олишни таъминлашнинг қудратли воситаси деб ҳисобланиб, Сув хўжалиги министрлигига, Сув хўжалиги қурилиши бош бошқармасига, «Голодностепстрой»га, «Узглавстрой»га Мирзачўлда, Жанубий Сурхон сув омбори зонасидаги суғориш системалари ва совхозлар қурилишида, Амударё этакларида, шунингдек Тахиатош гидроузели ва Кампирровот сув омбори зонасида шоликорлик совхозлари қурилишидаги қолоқликни тугатиш чораларини кўриш топширилсин.

Ирригация ва мелиорация шохобчалари, йўллар, уй-жойлар, ишлаб чиқариш ва маданий-маиший объектларни қуриш соҳасидаги ишлар комплекс равишда олиб борилиши керак. Шундай қилганда, хўжаликлар дарҳол юқори ҳосил ола бошлайдилар ва қилинган харажатлар тез қопланади.

«Узглавстрой», Сув хўжалиги министрлиги, «Главсредазстройиндустрия» Жанубий Сурхон сув омбори зонасида силикальцит буюмлар, ёғоч-тахта, темир-бетон буюмлар, шағал саралаш заводларининг ишга туширилишини жадаллаштирсинлар, шунингдек 1965—1966 йилларда Амударё этакларида халқ хўжалиги объектлари ва шоликор совхозлар қурилишини темир-бетон буюмлар ва деворбоп материаллар билан таъминлайдиган бир қанча корхоналарни қурсинлар.

Пленум сув хўжалиги қурилишига раҳбарликни яхшилаш, йирик сув хўжалиги объектларини қуриш ва ерни ирригация-мелиорация жиҳатидан тайёрлаш учун сув хўжалиги қурилишига раҳбарликнинг қайтадан қурилганлигини, махсус орган — Сув хўжалиги қурилиши бош бошқармаси тузилганлигини тўғри тадбир, деб ҳисоблайди.

Шу муносабат билан суғориладиган ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш, суғориш системаларидан тўғри фойдаланиш ва суғориш эҳтиёжларига сарфланадиган сувдан мақсадга энг мувофиқ суратда фойдаланиш учун Сув хўжалиги министрлигининг жавобгарлиги оширилиши лозим.

5. Сув хўжалиги министрлиги, Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижрокомлари билан биргаликда суғориладиган ерларнинг шўрланиши ва ботқоқланишини тугатиш юзасидан мелиорация тадбирларини икки ой ичида ишлаб чиқсинлар. бу соҳада ёпиқ ва вертикал дренажлар қуриш, суғориш шохобчаларига бетон ётқизиш каби самарали усулларни қўлласинлар ҳамда бу тадбирларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг муҳокамасига тақдим этсинлар.

Колхозлар, совхозлар, илмий муассасалар, ўқув юртлари, ташкилотлар ва корхоналар, ўрмон ва сув хўжалигидаги суғориладиган ерлардан фойдаланишда қаттиқ давлат тартиби ўрнатилсин. Ишлатилмай келаётган суғориладиган ерларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалик оборотига киритилсин.

6 Республика «Госстрой»и лойиҳалаш институтлари қишлоқлардаги қурилиш учун ва, аввало, янги суғориладиган ерларда ташкил этиладиган совхозлар учун, ихтисослаштирилган совхозлар ва паррандачилик фабрикалари учун лойиҳа-смета ҳужжатларининг ўз вақтида тузилишини таъминлаш чораларини кўрсинлар.

7. Пленум Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тобора ихтисослаштириш ҳақидаги қарорини республикада бажариш тадбирлари тўғрисида» қабул қилган қарорини маъқуллайди.

Пленум партия, совет ва қишлоқ хўжалик ташкилотларига пахтачилик колхозлари ва совхозларини ихтисослаштириш даражасини оширишни ва сабзавот, картошка, мева ва узум, сут, мол гўшти, чўчқа гўшти етиштириш бўйича янгидан тузилган совхозлар ва ихтисослаштирилган мавжуд совхозларда, тухум ва парранда гўшти етиштирувчи паррандачилик фабрикаларида, қоракўл тери, қўй гўшти ва жун етиштирувчи қўйчилик хўжаликларида маҳсулот бирлигига меҳнат ва маблағларни энг кам сарфлаган ҳолда, янги технологияни ишлаб чиқаришга жорий қилиш чораларини кўришни топширади.

«Узсельхозтехника» бирлашмаси. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги ҳамда уларнинг жойлардаги органлари ихтисослаштирилган хўжаликларда ишлаб чиқариш процессларининг механизациялаштирилишини таъминлаш учун, ишлаб чиқаришнинг янги технологиясига мувофиқ. уларга машина ва ускуналар етказиб бериш учун тўла жавобгар бўлишлари керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Узглавстрой» ва «Госстрой» ихтисослаштирилган совхозларда комплекс қурилишни ўз вақтида битказиш учун тегишли чораларни кўрсинлар.

Госплан, республика ва область ташкилотлари янги ташкил этилган совхозларнинг ҳамма эҳтиёжларини пухта суриштириб билишлари, уларга бутун чоралар билан ёрдам беришлари, уларнинг нормал ишлашлари учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтиришлари лозим. Область партия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетлари биринчи йилдаёқ маҳсулот етиштиришни ва хўжаликни рентабель бошқаришни юксак даражага кўтаришни таъминлай оладиган, ташкилотчилик қобилиятлари ва амалий тажрибага эга бўлган юқори малакали ходимларни ана шу хўжаликларга юборишлари лозим.

8. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва уларнинг жойлардаги органларига, область партия комитетлари, область ижроия комитетларига, парткомлар ва ишлаб чиқариш бошқармаларига пахтачиликни, чорвачиликни ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларини бундан буён ҳам комплекс механизациялаш юзасидан қўшимча чоралар кўриш юклансин. Эндиликда соҳаларни ихтисослаштириш ва йириклаштириш муносабати билан бунинг учун жуда қулай шарт-шароит вужудга келтирилади.

Техникани ремонт қилиш, сақлаш ва ундан фойдаланишни уюштиришда давлат тартиби жорий қилиниши ва жиддий камчиликларга барҳам берилиши лозим.

9. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигидан, Сув хўжалиги министрлигидан, «Узсельхозтехника» бирлашмасидан, область партия комитетларидан, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советидан, область ижроия комитетларидан қолоқ колхоз ва совхозларнинг экономикасини юксалтириш юзасидан илгари ишлаб чиқилган тадбирларнинг бажарилишини таъминлаш талаб қилинсин, токи бу хўжаликлар қисқа вақт ичида юксак даражада рентабелли хўжаликларга айлантирилсин.

Кам ҳосил етиштираётган ҳар бир колхоз ва совхознинг гектар бошига камида 25 центнер пахта ҳосили олиши учун конкрет ёрдам берилсин. Бекобод, Бўка, Булунғур, Навоий, Чимбой, Кегайли, Гулистон, Қарши. Косон, Шеробод, Термиз ва Фарғона ишлаб чиқариш бошқармаларида пахта ҳосилдорлигини оширишга алоҳида эътибор берилсин.

10. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, область партия комитетлари, область ижроия комитетлари, парткомлар ва ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари деҳқончилик маданиятини юксалтириш учун қўшимча тадбирларни кўрсинлар. Уруғчилик ишини яхши ташкил этиш, илғор технологияни жорий қилиш, барча қишлоқ хўжалик ишлари сифатини ошириш, бу ишларни агротехника жиҳатидан энг қисқа муддатларда бажариш юзасидан конкрет тадбирлар амалга оширилсин.

Илғор хўжаликлар тажрибаси асосида ҳамма жойда ёввойи ўтларнинг илдизларини юлиб ташлаш усули қўлланилсин, бунинг учун ёппасига ишлайдиган культиваторлардан ва бошқа асбоб-ускуналардан фойдаланилсин.

Пахта-маккажўхори-беда алмашлаб экиш жорий қилинсин. Наслчилик иши, чорва молларни асраш ва боқиб семиртириш яхши йўлга қўйилсин, пиллачилик маданияти ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги бошқа тармоқлар маданияти юксак даражага кўтарилсин.

Фан ютуқлари ва илғор тажрибани жорий қилиш соҳасидаги ишларда мавжуд бўлган жиддий камчиликларни йўқотиш лозим. Қишлоқ хўжалик органлари, илмий муассасаларнинг бутун фаолиятини, партия ташкилотларининг бутун идеология ва оммавий-сиёсий ишларини машъалларнинг тажрибасини ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш вазифаларига бўйсундириш зарур, токи айрим илғорлар ва хўжаликларнинг ютуқларидан колхоз ва совхозларнинг ана шу иш методларини оммавий суратда эгаллашларига тезроқ ўтиш таъминланадиган бўлсин.

11. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалигини олий ва ўрта маълумотли мутахассислар билан, оммавий касблардаги малакали кадрлар билан таъминлаш юзасидан ишлаб чиққан чоралари маъқуллансин. Пленум қишлоқ хўжалигини химиялаштириш, жуда катта массивларни суғориш ва ўзлаштириш тадбирлари кенг кўламда амалга оширилаётган ва ихтисослаштирилган хўжаликлар кўп миқдорда ташкил этилаётган ҳозирги пайтда кадрлар тўғрисидаги масалалар ғоят муҳим масалалар бўлиб қолди, деб ҳисоблайди. Пленум Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига, Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, Профессионал-техника таълими давлат комитетига, «Голодностепстрой»га, қишлоқ хўжалик институтларининг раҳбарларига юқорида кўрсатиб ўтилган тадбирларнинг ўз вақтида амалга оширилишини таъминлашни топширди.

12. Пленум Ўзбекистоннинг катта ғалла хирмони учун курашда қимматли ташаббус кўрсатган ва 1965 йилда 20 миллион пуд дон етиштириш ҳамда давлатга 10 миллион пуд дон сотиш мажбуриятини олган Қашқадарё область ғаллакорларининг мурожаатини қизғин маъқуллайди.

Пленум республика қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашларини ана шу ватанпарварлик ташаббусидан ибрат олишга чақиради.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари барча областларда, барча ишлаб чиқариш бошқармаларида, барча колхоз ва совхозларда дон етиштиришни кўпайтириш юзасидан қўшимча чоралар кўришлари лозим. Мўл дон ҳосили етиштиришнинг негизи сифатида ерни яхши тайёрлаб қўйиш ва кузги экишни ўз вақтида ўтказиш учун социалистик мусобақани авж олдириш соҳасида зарур ташкилотчилик ишлари олиб борилсин.

13. Пленум партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига бошоқли дон экинлари ва маккажўхорини батамом йиғиштириб олиш, шоли ўриш ва тайёрлашни намунали ўтказиш. етиштирилган сабзавот, полиз экинлари, картошка, мева ва узумнинг ҳамма ҳосилини ўз вақтида йиғиштириб олиш учун зарур чоралар кўришни, давлатга ана шу маҳсулотларни сотиш юзасидан олинган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлашни юклайди.

Ем-хашак тайёрлаш ва силос бостириш планларини сўзсиз бажариш лозим. Давлатга гўшт, жун ва сут сотиш планларининг муддатидан илгари бажарилиши ва айни вақтда мол туёғини кўпайтириш планининг бажарилиши таъминлансин. Чорва молларни қиш фаслида иссиқ биноларда яхши боқишга тайёргарлик кўрилсин.

14. Пленум ҳар бир колхоз ва совхоз. ҳар бир ишлаб чиқариш бошқармаси пахта етиштиришда ўтган йили эришилган даражани бу йил мустаҳкамласин ва бу даражадан ўзиб кетсин, деган вазифани қўяди.

Ҳозир пахта учун умумхалқ курашининг энг масъулиятли, энг ҳал қилувчи пайти келди. Республиканинг ҳар бир коммунисти, ҳар бир меҳнаткаши ҳозирги пайтда республиканинг пахта етиштириш юзасидан олган мажбуриятларини ўзининг фидокорона меҳнати билан тез бажаришни таъминлашдан ҳам муҳимроқ, фахрлироқ иши йўқ эканлигини яхши билиб олмоғи керак.

(Охири иккинчи бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ДЕКАБРЬ ВА ФЕВРАЛЬ ПЛЕНУМЛАРИНИНГ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ИНТЕНСИВЛАШ ҲАҚИДАГИ ҚАРОРЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ҲАМДА ПАХТА ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЎТКАЗИШДА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XIV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

(Боши биринчи бетда)

15. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари пахта териш техникаси ремонтини икки ҳафта ичида тамомлаш чораларини кўрсинлар ва барча пахта териш машиналарининг ғоят унумли ишлашини таъминласинлар, токи ҳар бир область, ҳар бир ишлаб чиқариш бошқармаси, барча колхоз ва совхозлар машинада пахта териш планини сўзсиз бажарсинлар.

Шу мақсадда қуйидаги тадбирлар амалга оширилсин:

— машинада териш учун ажратилган майдонни ва ҳақиқий пахта ҳосилини эътиборга олиб, ҳар бир хўжалик, ҳар бир далачилик бригадаси ва совхознинг ҳар бир бўлими бўйича пахтани машинада териш юзасидан бериладиган топшириқ белгилаб чиқилсин. Машинада териш учун ажратилган участкалар текширилсин, далалар ёввойи ўтлардан тозалансин ва бурилиш майдончалари ўз вақтида тайёрлансин. Коллектор-дренаж шохобчалари чуқур қилиб тозалансин;

— шу йилнинг шароитида пахтанинг тез етилиши учун ғўзани ўз вақтида ва юқори сифатли дефолиация қилиш жуда катта аҳамиятга эгадир. Пахтанинг етилиш даражасини, ажратиб берилган дефолиантлар ва самолётлардан мумкин қадар яхшироқ фойдаланишни эътиборга олиб, дефолиацияни ўтказиш графигини тузиб чиқиш зарур, токи ғўза баргларини тўкиш соҳасидаги ишлар 20 сентябрдан кечиктирилмай, жанубий районларда эса 25 сентябрдан кечиктирилмай тугаллансин;

— пахта териш машиналарининг иши поток технологияси қўлланилиб, икки сменада группа методида уюштирилсин. Кўсакларнинг камида 50 проценти очилганида, машиналар ишга туширилсин;

— мавсумда икки қаторли ҳар бир машинанинг камида 100-120 тонна пахта териши учун ва Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги байрами муносабати билан олинган мажбуриятларни бажариш учун механик-ҳайдовчилар ўртасида социалистик мусобақа кенг авж олдирилсин.

Ҳар бир механизатор, пахта териш машиналарининг барча ҳайдовчилари ўз меҳнатларини, ўз муваффақиятларини бутун мамлакат кузатиб турганлигини эсда тутиб, пахта учун курашнинг олдинги сафларида бўлишлари лозим. Олдинги сафларда бўлиш, ўзларининг бутун куч, қобилият, маҳоратларини сарф қилиш ва фидокорона меҳнатлари билан улкан пахта учун курашга муносиб ҳиссаларини қўшиш — коммунистларнинг, комсомолларнинг бурчидир.

Бутун пахта териш техникасидан ғоят унумли фойдаланишни таъминлаш, механик-ҳайдовчиларга зарур шароитларни яратиб бериш, ҳар бир агрегатнинг ишини кун сайин контроль қилиб туриш—колхоз ва совхозлардаги бошланғич партия ташкилотлари, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг жанговар вазифасидир;

— Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги механик-ҳайдовчи томонидан терилган пахтанинг ҳар тоннаси учун ҳақ тўлаётган илғор хўжаликларнинг тажрибасини ҳисобга олиб, механик-ҳайдовчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш юзасидан тавсияномаларни ўн кун ичида тайёрласин. Ана шу усулда ҳақ тўлаш механизаторларнинг ўз меҳнати натижаларидан манфаатдорлигини оширади.

Колхозларнинг, совхозларнинг, ишлаб чиқариш бошқармаларининг, область ташкилотларининг фаолиятига пахта тайёрлаш планининг бажарилиш натижаларигагина қараб эмас, балки терим ишларини механизациялаштириш даражасига ҳам қараб баҳо бериш керак;

— «Узсельхозтехника» бирлашмаси пахта териш машиналарининг техникавий нуқсонлар орқасида бекор туришига йўл қўймай, уларга узлуксиз техника хизмати кўрсатилишини таъминласин;

— Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши Пахта тозалаш саноати бош бошқармаси, область пахта тайёрлаш трестлари тайёрлаш пунктларини, қуритиш-тозалаш цехларини, қабул қилиб олиб узатадиган ускуналарни, қўшимча майдончаларни тайёрлаш соҳасидаги ишни кескин суратда кучайтиришлари лозим, токи пахтани, хусусан машинада терилган пахтани узлуксиз қабул қилиб олиш таъминлансин. Ҳар бир тайёрлаш пунктига машинада терилган қанча пахта келтирилишини аниқлаш, пахта ортилган автомашина ва прицепларнинг навбат кутиб қолишига йўл қўймай, тайёрлаш пунктларининг қабул қилиб олиш қобилиятини ошириш мақсадида қўшимча чоралар кўрилсин.

16. Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, парткомлар ва ишлаб чиқариш бошқармалари зиммасига қуйидагилар юклансин:

— ҳар бир колхоз ва совхозда ҳосил йиғим-теримини ўтказиш ва давлатга пахта топшириш юзасидан иш планлари тузиб чиқилсин, бу планларда ишчи кучларидан ва пахта териш машиналаридан тўла фойдаланиш кўзда тутилсин, барча одам кучи резервлари ва моддий-техника ресурслари пахта теримига сафарбар қилинсин, одамлар тўғри жойлаштирилсин, колхозлар, совхозлардаги бригадаларнинг ва тайёрлаш шохобчаларининг пухта ишлаши таъминлансин;

— пахтани қўлда ва машинада териш ҳамда давлатга топширишда 1964 йил 1 ноябргача областлар бўйича қуйидаги миқдорда кишилар ва машиналарнинг қатнаштирилиши таъминлансин:

Областлар	Меҳнатга қобилиятли кишилар (минг)	терим машиналари (дона)	Қанча пахта териш керак (минг тонна): жами 1964 йил 1 ноябргача	шу жумладан 20 октябргача машина терими
Тошкент	100	3115	245	115
Сирдарё	55	4300	365	190
Фарғона	160	1341	435	75
Андижон	220	2320	730	140
Самарқанд	120	1423	250	65
Бухоро	120	956	270	45
Қашқадарё	60	294	159	13
Сурхондарё	70	963	246	51
Хоразм	90	1385	248	55
Қорақалпоғистон АССР	65	1277	165	50

— рекордли меҳнат унумдорлигига эришган энг яхши теримчиларнинг тажрибаси кенг жорий қилинсин.

Пахта учун умумхалқ юришида коммунистлар ва комсомоллар энг биринчи сафларда бўлишлари лозим. Улар шахсан намуна кўрсатиб, олинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун курашга меҳнаткашларни ўзларига эргаштириб боришлари керак;

— колхозларга қўлда терилган пахта учун меҳнат ҳақини пул баҳолари бўйича бевосита ҳақ тўлаш шаклида белгилаш тавсия этилсин, бунда бир килограмм пахта терганлик учун белгиланган ишлаб чиқариш-молия планлари асос қилиб олинсин;

— барча бригадаларда иссиқ овқат уюштирилсин, болалар боғчалари ва яслилари шохобчалари кенгайтирилсин ва уларнинг иши йўлга қўйилсин, дала шийпонларида намунали тартиб ўрнатилсин, дала меҳнаткашларига медицина хизмати яхшилансин.

17. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми Маданият, Соғлиқни сақлаш, Савдо министрликларига, Министрлар Советининг Кинематография давлат комитетига «Ўзбекбирлашув» правлениесига ва Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бош бошқармасига пахтакорларга ҳамда пахта теришга жалб этилган шаҳарликларга маиший, маданий, медицина ва савдо хизматини яхшилаш чораларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишни юклайди.

18. Колхоз ва совхозларда юксак меҳнат интизоми, меҳнатни пухта ташкил этиш ва юксак меҳнат унумдорлиги, меҳнатга қобилиятли бутун аҳолининг теримда иштирок қилиши — пахта териш ва тайёрлаш планларини муваффақиятли бажаришнинг асосий шартидир.

Партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари бевосита далада ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишларни кучайтириб юборишлари, ҳосил йиғим-теримида ҳар бир коммунист ва ҳар бир комсомолнинг авангардлик ролини таъминлашлари, пахта териш ва давлатга топшириш юзасидан олинган мажбуриятларни республика ва Ўзбекистон Компартиясининг юбилейигача муддатидан илгари бажариш учун, шоли, сабзавот, картошка, гўшт, сут, жун, мева ва узум етиштириш ҳамда давлатга сотиш планларини бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг қулоч ёйдиришлари керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми қаттиқ ишонч билдириб айтадики, республика меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг қарорларини бажариш учун, республика олдида турган энг муҳим вазифани — 3 миллион 600 минг тонна пахта териб давлатга топшириш вазифасини бажариш учун бутун кучларини сафарбар қиладилар, Ўзбекистон Компартияси ва Ўзбекистон ССРнинг шонли 40 йиллик юбилейини янгидан-янги меҳнат зафарлари билан кутиб оладилар ва бу билан коммунизм қурилиши улуғ ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

РЕСПУБЛИКАДА ХАЛҚ МАОРИФИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XIV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленуми Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Р. Н. Нишоновнинг «Республикада халқ маорифини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, шуни зўр мамнуният билан таъкидлайдики, Коммунистик партиянинг ленинча доно миллий сиёсати амалга оширилганлиги натижасида, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги туфайли барча қардош республикаларда бўлгани сингари Ўзбекистонда ҳам халқ маорифини ривожлантиришда ғоят катта ютуқларга эришилди. Ҳозирги вақтда республикада 6800 та умумий таълим мактаби, 31 та олий, 88 та ўрта махсус ўқув юрти, 80 та профессионал-техника билим юрти мавжуд бўлиб, уларда қарийб икки миллион 400 минг киши ўқимоқда.

«Ишлаб чиқариш таълими жорий қилинган ўрта умумий таълим меҳнат политехника мактабларида ўқиш муддатини ўзгартириш тўғрисида» КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети яқинда қабул қилган қарорда ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашнинг коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичига мос бўлиб тушадиган анча мукаммал формалари белгилаб берилди. Бу қарор, шунингдек СССР Олий Совети Тўртинчи сессиясининг ўқитувчилар ва халқ маорифи ходимлари иш ҳақини ошириш ҳақидаги қарори халқ маорифини янада ривожлантириш тўғрисида партия ва ҳукумат қилаётган ленинча ғамхўрликнинг яна бир ёрқин ифодасидир.

Республика партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, халқ маорифи органлари партия XXII съездининг, КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг тарихий қарорларини бажариб, мактаб тўғрисидаги Қонунни амалга ошириб, мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш, ўқувчи ёшлар ўртасида таълим ва тарбия ишини тубдан яхшилаш соҳасида катта иш олиб бордилар. Мактабга, ёшларни тарбиялаш масалаларига жамоатчиликнинг эътибори кучайди. Мактаблар ва ўқув юртларининг моддий базаси анча мустаҳкамланди. Республикадаги ҳамма мактабларнинг ўндан тўққиз қисми бир сменада машғулот ўтказишга кўчирилди. Ёш авлодга меҳнат тарбияси бериш яхшиланди, унинг ишлаб чиқариш кўникмаларини эгаллашга интилиши кучайди. Мактабларда ва ўқув юртларида тарбиявий иш муайян бир мақсадни кўзлаб олиб бориладиган бўлиб қолди, таълим процесси билан тарбия процессини бир-бирига қўшиб, ягона процессга айлантириб юбориш йўлида кўп иш қилинди. Мактабларда жамиятшунослик, олий ўқув юртларида эса илмий коммунизм курсини ўқитиш жорий қилинганлиги ўқувчиларни тарбиялашдаги бутун процессга баракали таъсир кўрсатди.

Андижон, Фарғона, Хоразм областларидаги, Тошкент, Чирчиқ, Оҳангарон ва бошқа шаҳарлардаги партия, совет ташкилотлари халқ маорифини янада такомиллаштириш, мактабларда таълим-тарбия процесси савиясини ошириш ва уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш ишига кун сайин эътибор бериб келмоқдалар.

Айни маҳалда Ўзбекистон КП Марказий Комитети Пленуми шуни қайд қиладики, халқ маорифини янада яхшилаш ва ривожлантириш учун республикада вужудга келтирилган шарт-шароитлардан тўлиқ фойдаланилмаётир ҳамда ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш юзасидан кўпгина мактаблар ва ўқув юртларида олиб борилаётган ишда ҳамон жиддий камчиликлар ва нуқсонлар содир бўлмоқда.

Умумий мажбурий таълим тўғрисидаги Қонун республикада ҳали ҳам қониқарсиз бажарилмоқда. Ҳисобот иши яхши йўлга қўйилмаганлиги, қишлоқ Советларининг хўжалик дафтарларида чалкашлик мавжудлиги, мактабдан олисда яшовчи ўқувчиларни мактабга олиб келиш ва мактабдан уйига элтиб қўйиш, мактаблар қошида интернатлар, куни узайтирилган мактаблар ва группалар, умумий мажбурий таълим фондлари ташкил этиш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилинмаётганлиги орқасида мактаб ёшидаги болаларнинг анчаси йилдан-йилга мактабдан ташқарида қолиб кетмоқда. Фақат 1963—1964 ўқув йилининг ўзида биринчи синфга қабул қилиш планига нисбатан Самарқанд областида 1.500 бола, Қорақалпоғистон АССРда 1.380 бола мактабга тортилмай қолди.

Кўпгина областларда мактаб-интернатлар, ихтисослаштирилган мактаблар, куни узайтирилган мактаблар ва группалардаги ўқувчиларнинг сони юзасидан белгиланган планлар бажарилмаётир.

Қорақалпоғистон АССР, Самарқанд, Сурхондарё, Тошкент ва бошқа областлардаги бир қанча районларда ўқувчиларнинг мактаблардан кетиб қолишига ҳанузгача барҳам берилмаган. Қизларнинг кўплаб мактабдан кетиб қолиш ҳоллари айниқса ташвиш туғдирмоқда, уларнинг кўпи эрга бериб юборилаётганлиги сабабли мактабни ташлаб кетмоқда. Аммо баъзи бир маҳаллий, партия ва совет органлари ҳамда мактабларнинг педагогика коллективлари ва халқ маорифи бўлимлари кетиб қолган ўқувчиларни мактабларга қайтариш учун етарли чораларни кўрмаётирлар, балоғатга етмаган ўқувчи қизларни эрга бериб юбориш фактларига қарши таъсирчан кураш олиб бормаётирлар, бундай фактларга тегишинча сиёсий баҳо бермаётирлар ҳамда болаларни ўқишдан ажратиб олишда айбдор бўлган кишиларни қаттиқ жавобгарликка тортмаётирлар.

Бир қанча мактабларда дарс бериш паст савияда бўлаётганлиги, ўқитувчиларнинг бир қисми ўз вазифасига ҳалол муносабатда бўлмаётганлиги натижасида бир синфда иккинчи йилга қолаётган ўқувчилар сони ҳали ҳам жуда кўп, бу ҳам ўқувчилар мактабдан кетиб қолаётганлигининг сабабларидан биридир. Бир синфда иккинчи йилга қолган ўқувчилар Самарқанд областида айниқса кўп — 11 мингдан ошади, Сирдарё областида қарийб 7 мингга боради, Тошкент қишлоқ областида 9 мингдан ошади ва Қорақалпоғистон АССРда 6,5 минг ўқувчи бир синфда иккинчи йилга қолмоқда.

Дарслар ўзбек тилида олиб борилаётган айрим мактабларда рус тилини ўқитишда жиддий камчиликлар содир бўлмоқда. Айрим ўқитувчилар етарли даражада тайёргарлик кўрмаганлиги орқасида ўқувчилар зарур билимларни ололмасдан қолаётир, ёзма ва оғзаки нутқда кўп хато қилмоқда. Математика, физика, химия, биологияни ўқитишда жиддий камчиликлар ҳамон давом этмоқда. Мана шу фанлардан дарс берувчи кўп ўқитувчилар программаларда кўзда тутилган тажрибаларни, амалий ишлар ва лаборатория ишларини, ишлаб чиқариш экскурсияларини ўтказмаяптилар, ўқув процессида техника воситаларидан мутлақо етарли даражада фойдаланмаяптилар. Чизмакашлик, расм, ашула ва физкультура сингари фанларни ўқитиш сифати, шунингдек бошланғич синфларнинг кўпида дарс бериш савияси ҳам талабга жавоб бермайди, ана шундай бошланғич синфлардаги ўқувчилар она тили, рус тили ва математикадан чуқур билим ва мустаҳкам кўникма ҳосил қилаётганлари йўқ.

Айрим партия ташкилотлари, Маориф министрлиги ва унинг маҳаллий органлари ўқитувчиларни ўз меҳнатининг натижалари учун масъулият сезиш руҳида ҳали ҳам лозим даражада тарбияламаётирлар, ўқувчиларнинг билимларига баҳо беришда процентбозлик, кўзбўямачилик сингари хунук ҳолларга қарши кескин кураш олиб бормаётирлар.

Уқувчилар ўртасида тарбиявий ишларда жиддий камчиликлар содир бўлмоқда. Мактаб ўқувчиларини коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексининг принципларига риоя қилиш руҳида тарбиялаш ҳали кўп мактаблардаги таълим-тарбия процессида асосий масала бўлиб қолгани йўқ. Мактаб ўқувчиларини тарбиялаш соҳасида қунт билан иш олиб бориш ўрнига, кўпинча қуруқ маъмуриятчилик қилинмоқда. Тарбиянинг таълимдан ажралиб қолишига хотима берилмаган. Баъзи ўқитувчилар тарбиявий ишнинг ролига етарли баҳо бермай, «дарс берувчи»ларга айланиб кетганлар, айрим ўқувчиларнинг ножўя хатти-ҳаракатларини кўра била туриб, бунга бефарқ қарамоқдалар.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва унинг педагогика фанлари илмий тадқиқот институти ўқувчиларнинг ғоявий тарбиясини кучайтириш масалаларига етарли эътибор бераётганлари йўқ. Ўқитувчиларга ёрдам тариқасида, ўқитиш процессида ўқувчиларнинг илмий-материалистик дунёқарашини шакллантириш масалалари юзасидан методик адабиётлар кам нашр қилинмоқда.

Пленум партия, комсомол ташкилотлари ва мактаб педагогика коллективлари мактаб ўқувчиларига эстетик, илмий-атеистик ва интернационал тарбия бериш тўғрисида ҳали доимо ғамхўрлик қилаётганлари йўқ, деб ҳисоблайди. Кўп мактабларда жисмоний тарбия соҳасидаги иш ҳам дуруст йўлга қўйилмаган.

Синфдан ташқаридаги ва мактабдан ташқаридаги ишда жиддий камчиликлар бор. Ҳатто, кўпгина йирик мактабларда ҳам фан ва техника тўгаракларининг мунтазам ишлаб туриши ташкил қилинмаган, замонавий фан ва техниканинг энг янги ютуқлари синфдан ташқаридаги ишда дуруст пропаганда қилинмаётир. Мактабдан ташқари болалар муассасаларининг аксарияти ҳали мактабларда синфдан ташқари оммавий ишни авж олдиришнинг методик марказлари бўлиб қолган эмас.

Меҳнат — шахсни коммунистик руҳда тарбиялаш ва уни ҳар тарафлама камол топтиришнинг негизидир. Бироқ, ўрта мактабларнинг ўқувчиларига меҳнат ва ишлаб чиқариш таълими беришни ташкил этишдаги жиддий камчиликлар ҳамон тугатилгани йўқ. Мактаб ўқувчиларига ишлаб чиқариш таълими бериш ва уларнинг ишлаши учун корхоналарда керакли миқдорда доимий иш жойларининг йўқлиги — ўқувчиларнинг профессионал тайёргарлигини ташкил этишда ғайри-нормал аҳвол вужудга келганлигининг асосий сабабларидан биридир. «Узбекхиммаш» заводи, Чирчиқдаги ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати, Олтинтопган комбинати, «Чирчиксельмаш» заводининг раҳбарлари меҳнат тарбиясининг ниҳоятда муҳимлигини тушунмадилар, мактаб ўқувчиларининг ишлаши учун ҳамма зарур шарт-шароитларни яратиб бермадилар. Мактаблар учун ишлаб чиқариш таълими профиллари ва ихтисосларини танлаб олишда планлаштирувчи органлар томонидан йўл қўйилган камчиликлар мактаблардаги ишлаб чиқариш таълимига ёмон таъсир кўрсатди. Кўпинча ўқувчиларга бир қанча ихтисослар халқ хўжалигининг кадрларга бўлган эҳтиёжини ҳисобга олмасдан ўргатилмоқда.

Қишлоқ мактабларида ишлаб чиқариш таълимини ташкил этишда ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Баъзи колхозларнинг раислари ва совхозларнинг директорлари ўқув-ишлаб чиқариш бригадалари тузишдан бўйин товламоқдалар, бундай бригадаларни зарур ер участкалари, қишлоқ хўжалик асбоблари, уруғлик, ўғит, шунингдек малакали мутахассислар билан таъминлаб қўймаётирлар. Ўқувчилар ўқув-ишлаб чиқариш бригадаларининг кўпчилигида тажрибакорлик иши дуруст ташкил қилинмаган, қишлоқ хўжалик илғорлари ва агрономия фани ютуқлари яхши жорий этилмаяпти. Респбулика Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги ҳамда унинг илмий тадқиқот муассасалари ишлаб чиқариш таълимини ташкил этишда қишлоқ мактабларига етарли ёрдам кўрсатмаётирлар.

Ишлаб турган ёшларнинг ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда билим олишини ташкил этишдек муҳим масалага бир қанча жойларда тегишинча эътибор берилмаётир. Мактаб тўғрисидаги Қонунда кўрсатилганидек, ишчи ва қишлоқ ёшларининг кечки (сменали) мактаблари ҳали ёшлар учун ўрта маълумот олишнинг асосий йўли бўлиб қолгани йўқ. Кундузги мактабларга нисбатан кечки мактабларнинг ўқув базаси ёмонроқ аҳволда бўлиб, улардаги педагог кадрлар ҳам анча заифдир. Шу мактабларнинг кўпида таълим-тарбия процесси паст савияда олиб борилмоқда. Ёшларни кечки мактабларга жалб қилиш халқ хўжалиги плани неча йиллардан буён бажарилмаётир. Кечки мактаблардан кетиб қолаётган ўқувчилар сони жуда кўп. Бир қанча корхона, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ўқувчиларга ҳукумат томонидан кўзда тутилган енгилликларни бермаётирлар, уларни ўқишдан тортиб олмоқдалар, билим олиш зарурлиги ҳақида ёшлар ўртасида тушунтириш иши олиб бормаётирлар.

Мактаблар қурилиши мактабларда таълим-тарбия ишининг савиясини оширишга, уларнинг моддий базасини мустаҳкамлашга бевосита алоқадордир. Бироқ, республикада мактаблар қурилиши ўқувчилар сонининг ўсишидан орқада қолмоқда, қурилиш ишлари кўпинча узилиш ва паст сифат билан олиб борилмоқда. Қорақалпоғистон АССРда, Сирдарё, Сурхондарё ва Қашқадарё областларида мактаблар қуриш суръати айниқса паст даражада бормоқда. Бу жойларда капитал маблағлар сусткашлик билан ўзлаштирилмоқда, янги мактабларни фойдаланишга топшириш узоқ муддатларга чўзиб юборилмоқда. Партия ва совет ташкилотлари сўнгги вақтларда колхозларнинг мактаб қуриб беришига эътиборни анча сусайтириб қўйдилар, бу ишда уларга зарур ёрдам кўрсатмаётирлар.

Баъзи шаҳарлар ва район марказларида мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлашга эътибор бўшаштириб қўйилганлиги натижасида мактабларда машғулот ўтказиш сменалари кўпайтириб юборилмоқда.

Сўнгги йилларда республикада ўқитувчи кадрларни тайёрлаш ва тарбиялаш иши анча яхшиланди. Партия ва совет ташкилотлари ўқитувчи кадрларга кўпроқ ғамхўрлик қила бошладилар. Бироқ, педагог кадрлар тайёрлаш ва тарбиялаш иши ўсиб кетган вазифаларга ҳали тўла равишда мос эмас. Мактабларда ишлаб турган бир қанча ўқитувчиларнинг педагогикадан тегишли билими бўлмаса ҳам, уларнинг кўпи сиртқи ўқишга тортилмаган. Қайта тайёргарлик кўришга ғоят муҳтож бўлган бир қисм ўқитувчилар йиллар ўтиб кетса ҳам, малака ошириш курсларда ўқимаётир. Ўқитувчилар малакасини оширувчи баъзи область институтларининг фаолиятида расмиятчилик кўп бўлиб, ишнинг эскириб қолган формалари устун туради, илғор мактаблар ва педагогика иши усталарининг тажрибасидан тўлиқ фойдаланилмаётир.

Педагогика олий ўқув юртларида ўқитувчилар тайёрлаш савияси ўсган талабларга жавоб бермайди. Ёш мутахассисларнинг бир қисми педагогика олий ўқув юртлари мактаблардан ажралиб қолганлиги, ўзининг педагоглик практикаси паст даражада бўлганлиги орқасида мактабга ишга боргач, дастлабки кезларда фан асосларини ўқитишга ҳамда синфдан ташқари ва мактабдан ташқари ишларни ўтказишда қийналиб қолмоқда.

Ғоявий-сиёсий иш дуруст йўлга қўйилмаганлиги натижасида ахлоқсизлик қилаётган айрим кишилар ўқитувчилар орасида ҳали ҳам борки, бу мутлақо нормал бўлмаган ҳолдир. Шунга қарамай, баъзи ўқитувчиларнинг номуносиб хатти-ҳаракат қилганликларини кўрсатувчи фактлар бир қанча партия, совет ташкилотлари ва жамоатчилик томонидан кескин қораланмаётир ва бундай ўқитувчилар мактабларда ҳамон ишлаб келмоқдалар. Бир қанча жойларда ўқитувчиларга нормал маданий-маиший шароит яратиб бериш тўғрисида тегишинча ғамхўрлик қилинмаётир. Шунинг орқасида ўқитувчи кадрлар орасида маълум даражада қўнимсизлик мавжуд бўлиб, улар асоссиз равишда бир жойдан иккинчи жойга кўчириб қўйилмоқда.

Республика Маориф министрлиги ва унинг маҳаллий органлари мактаблардаги таълим-тарбия процессига ҳали ҳам жуда бўш раҳбарлик қилмоқдалар, мактабларнинг фаолияти устидан етарли даражада малакали контроль қилиб бормаётирлар, бутун халқ маорифи системасида кадрларни тўғри танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашга қаратилган зарур чораларни кўрмаётирлар, мактаб ўқувчиларини чуқур ва мустаҳкам билим билан қуроллантириш ҳақида мактабларнинг раҳбарлари ва ўқитувчиларга нисбатан талабчанлик қилмаётирлар.

Республикадаги олий, ўрта махсус ўқув юртлари ва профессионал-техника билим юртларининг фаолиятида ҳам камчиликлар кўп. Айрим фанларни ўқитишда догматизм ва қироатхонлик элементлари ҳамон тугатилган эмас. Бир қанча жойларда студентларнинг мустақил ўқиши ёмон уюштирилган. Баъзи ўқув юртларида фанларни ўзлаштирмаётган студентлар кўп бўлиб, уларнинг маълум қисми бир курсда икки йиллаб қолмоқда, йигит-қизларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш иши паст савияда олиб борилмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Пленуми республика мактаблари ва ўқув юртларининг ишидаги мавжуд камчиликларга кўп жиҳатдан шу нарса сабаб бўлмоқдаки, баъзи партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари халқ маорифи ишига лозим даражада эътибор бермаётирлар, таълим-тарбия процесси мазмунини чуқур ўрганмаётирлар, бу масалаларни камдан-кам муҳокама қилаётирлар, ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашда ота-оналар билан кенг жамоатчиликнинг ролини ва масъулиятини ошириш юзасидан кун сайин иш олиб бормаётирлар, деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Пленуми республикада халқ маорифини янада яхшилаш мақсадида **қарор қилади:**

1. Республикада халқ маорифи системасини янада такомиллаштириш, умумий таълим мактабларида ва ўқув юртларида таълим-тарбия иши савиясини ошириш, ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида партия белгилаган тадбирларни сўзсиз бажариш — партия, совет, хўжалик ташкилотлари, касаба союзлари, комсомол, халқ маорифи органлари, ўқитувчилар ва профессор-ўқитувчилар составининг энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблансин.

Пленум партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига ва унинг маҳаллий органларига мактаб тўғрисидаги Қонун асосида мактаб таълимини қайта қуриш соҳасидаги тажрибани чуқур анализ қилиб чиқиш, мактаблар ишида мавжуд бўлган ва ушбу қарорда кўрсатиб ўтилган камчиликларнинг сабабларини пухта суриштириб кўриш ҳамда ана шу камчиликларни йўқотиш учун зарур чораларни амалга ошириш вазифасини юклайди.

2. Пленум партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига, халқ маорифи органларига ва мактаб педагогика коллективларига шу нарсани меҳнаткашларга кенг тушунтириш вазифасини топширадики, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ишлаб чиқариш таълими жорий қилинган ўрта умумий таълим меҳнат-политехника мактабларида ўқиш муддатини ўзгартириш тўғрисида»ги қарори илгариги ўн йиллик мактабга қайтиш деган маънони асло англатмайди, ўрта мактаб бундан буён ҳам ишлаб чиқариш таълими берадиган меҳнат политехника мактаби сифатида ривожланиб бораверади, ўрта мактаб ўқувчиларини ижтимоий-фойдали меҳнатда актив қатнашишга тайёрламоғи керак.

Маориф министрлиги ва унинг маҳаллий органлари ўрта мактабларни янги ўқиш муддатига уюшқоқлик билан кўчиришни таъминлашлари, ўқув планларини ва программаларни республикадаги ҳамма мактабларга ўз вақтида етказишлари ҳамда мактаблардаги ўқув процессининг бориши устидан кун сайин контроль қилиб туришлари зарур. Биринчи галда тўққизинчи ва ўнинчи синфлар учун дарсликлар ва ўқув қуролларини ўз вақтида чиқариш, мактабларни энг янги техника воситалари билан таъминлаш ҳамда радио, кино ва телевидениени ўқув процессига жорий қилиш чоралари кўрилсин.

Ўзбекистон ССР Госплани Ўзбекистон ССР маориф министрлиги билан биргаликда янги ўқув планларига асосан оммавий касблардаги мутахассислар тайёрлашни планлаштиришни тубдан яхшилаш, шунингдек, айниқса бирдан икки синф битириб чиқадиган 1966 йилда ўрта мактабларни тамомлаган ўқувчиларни тўла ишга жойлаштириш чораларини кўрсин.

Янги ўқиш муддатига кўчиш вақтида ишлаб чиқариш таълими берувчи моддий-техника базанинг кучсизланиб қолишига, ташкил этилган ўқув цехлари ва участкаларининг тугатиб юборилишига, шунингдек мактаблар билан корхоналар, колхозлар ва совхозлар ўртасида сўнгги йилларда вужудга келган алоқаларнинг узилиб қолишига йўл қўйилмасин. Пленум партия, совет ва хўжалик ташкилотларига, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига ва унинг маҳаллий органларига ишлаб чиқариш таълими базасини мустаҳкамлаш ва кенгайтириш тўғрисида, мактабларга ажратиб берилган саноат ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларидан ўқувчиларга профессионал таълим бериш учун тўлиқ фойдаланиш ҳақида бундан буён ҳам муттасил ғамхўрлик қилиш вазифасини юклайди.

3. Пленум партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига, халқ маорифи органларига умумий мажбурий таълим тўғрисидаги Қонунни сўзсиз бажариш учун ҳамма чораларни кўриш вазифасини топширади. Мана шу ўқув йилидан бошлаб мактаб ёшидаги ҳамма болаларнинг, айниқса қизларнинг мактабларда ўқитишга тўла жалб қилинишига эришилсин. Ўқиши лозим бўлган болаларни аниқ ҳисобга олиш тартиби йўлга қўйилсин. Бу ишга маҳаллий Советларнинг депутатлари, колхоз правлениелари, совхоз ишчилар комитетлари, маҳалла комитетларининг аъзолари, жамоатчиликнинг кенг доиралари актив жалб қилинсин. Илгари кетиб қолган болаларнинг ҳаммаси яқин фурсат ичида мактабларга қайтарилсин, бундан буён ўқувчиларнинг тегишли маълумот олмай туриб ўқишдан кетиб қолишига йўл қўйилмасин. Балоғатга етмаган ўқувчи қизларни эрга бериш фактларига қарши кескин кураш олиб борилсин ва бундай фактларга таг-томири билан бутунлай барҳам берилсин, болаларни ўқишдан тортиб олишда айбдор бўлган кишилар қаттиқ жавобгарликка тортилсин.

(Охири учинчи бетда).

РЕСПУБЛИКАДА ХАЛҚ МАОРИФИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XIV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

(Боши иккинчи бетда).

Пленум умумий мажбурий таълим тўғрисидаги Қонунни сўзсиз амалга ошириш мақсадида мактаблар қошида интернатлар ва куни узайтирилган группалар ташкил этишни колхозларга тавсия қилади.

4. Мактаб тўғрисидаги Қонунга мувофиқ саккиз йиллик меҳнат политехника мактаби халқ маорифи системасида асосий звено эканлигини назарда тутиб, пленум Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, халқ маорифи бўлимлари, педагогика фанлари илмий тадқиқот институти, ўқитувчилар малакасини ошириш республика ва область институтларидан ана шу мактабларда таълим-тарбия ишини ва меҳнат таълимини тубдан яхшилашни талаб қилади. Саккиз йиллик мактабдаги бутун таълим ва тарбия иши ёшларни мактабни тамомлагандан кейин меҳнат фаолиятига актив қўшилишга ҳамда халқ хўжалигида ишлаб туриб, ўқишни давом эттиришга интиладиган қилиб тарбиялашга қаратиладиган бўлсин.

5. Пленум партия комитетларига қишлоқ мактабларининг ўқувчиларини қишлоқ хўжалиги ишларига жалб қилиш ишини тартибга солиш вазифасини юклайди. Мактаб ўқувчилари ниҳоятда зарур бўлиб қолган ҳолларда, ўқув планига кўра, ишлаб чиқариш практикасига ва ижтимоий фойдали меҳнатга қатъиян ажратиб қўйилган кунлар чегарасидагина қишлоқ хўжалик ишларига жалб қилинсин.

6. Марказий Комитет Пленуми партия, совет ташкилотларига, республика министрликлари ва бошқармаларига, Ўзбекистон ССР Госпланига, Маориф министрлигига саккиз йиллик мактабда таълимни янада takомиллаштириш ва меҳнат таълими моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун зарур чоралар кўриш, барча мактабларда таълим устахоналари, таълим-тажриба участкалари, боғ ва теплицалар вужудга келтиришга эришиш ҳамда уларни ўқув жиҳозлари билан таъминлаш вазифасини юклайди.

Республика педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти меҳнат таълими ва мактаб ўқувчиларини тарбиялаш ишларини уюштириш соҳасида мактабларнинг илғор тажрибасини чуқур ўрганиш асосида яқин вақтлар ичида ўқитувчиларга ёрдам беришни кўзда тутган ва ўқувчиларнинг ёш ҳамда жисмоний хусусиятларига мувофиқ уларни меҳнатга тайёрлашни яхшилашга қаратилган амалий тавсияларни ишлаб чиқиши зарур, деб ҳисоблансин.

7. Пленум Маориф министрлигидан, халқ маорифи бўлимларидан ва ўқитувчилар коллективларидан мактабларда ўқиш процессини кескин суратда яхшилашни, барча фанлардан дарс беришнинг ғоявий-методик савиясини бутун чоралар билан оширишни ва шу асосда барча ўқувчиларнинг фан асослари юзасидан чуқур ва пухта билим олишларини таъминлашни талаб қилади. Процентбозлик билан, ўзлаштиришнинг ўртача проценти кетидан қувиш билан, ўқувчиларнинг билимларига баҳо беришда кўзбўямачилик фактлари билан кураш олиб бориш, ўқитувчиларни ишга ижодий тарзда муносабатда бўлиш, ўз меҳнатининг натижалари учун юксак жавобгарлик руҳида тарбиялаш зарур.

Мактабларда рус тилидан дарс беришни яхшилашга алоҳида эътибор қилинсин. Математика, физика, химия фанлари ўқитиш юксак даражага кўтарилсин, бу фанларни ўрганишнинг политехника базасини янада яхшилаш соҳасида иш олиб борилсин, программада кўзда тутилган ҳамма тажрибаларнинг ўтказилишига, амалий ва лаборатория ишлари олиб борилишига, ишлаб чиқариш экскурсиялари уюштирилишига эришилсин, таълим процессида техника воситаларидан кенг фойдаланилсин.

Биология дарси ўқувчиларнинг мактаб участкаларида, боғларда, теплицаларда, шунингдек колхоз ва совхозларнинг далаларида эксперименталь-тажриба ишларини кенг кўламда ўтказиш билан маҳкам боғлаб олиб борилсин.

Бошланғич синфларда таълим-тарбия ишини юксак даражага кўтариш — халқ маорифи органлари ва мактаб ўқитувчилар коллективларининг муҳим вазифасидир.

8. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органларига мактаб-интернатларда, куни узайтирилган мактаб ва группаларда, шунингдек махсус мактабларда ва болалар уйларида таълим ва тарбия ишларини тубдан яхшилашга алоҳида эътибор бериш вазифаси юклансин. Бу мактаблар болалар ўртасида тарбия ишини юксак даражада олиб боришга қодир энг тажрибали мураббийлар билан мустаҳкамлансин.

9. Пленум партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига, халқ маорифи бўлимларига, корхоналар, қурилишлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ишлаб турган ёшларнинг ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишини ташкил этишга алоҳида эътибор бериш, кечки (сменали), кундузги-сиртқи мактаб шохобчаларини кенгайтириш, кечки ва сиртқи таълимни ёшларнинг тўлиқ ўрта маълумот олишлари учун асосий базага айлантириш вазифасини юклайди. Ишлаб турган ёшларга таълим беришни энг муҳим сиёсий ва давлат вазифаси, деб қараш, кечки мактабларга доим ёрдам бериш, уларнинг таълим даражасини янада яхшилаш, малакали ўқитувчи кадрлар билан таъминлаш соҳасида, таълим ва тарбия иши формалари ва методларини такомиллаштириш соҳасида тинмай иш олиб бориш керак. Партия, касаба союз ташкилотлари, корхоналар, совхоз ва колхозларнинг раҳбарлари ишлаб турган ёшларни ўқишга жалб этишда кечки мактабларга амалий ёрдам кўрсатишлари, ёшларнинг ўқишни тугаллашлари зарур эканлиги тўғрисида тушунтириш ишлари олиб боришлари, ёшларнинг ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда билим олишлари учун бутун шарт-шароитни вужудга келтиришлари лозим.

10. Мактаб ўқувчиларининг фан асосларини ўрганиш процессида, синфдан ташқари ва мактабдан ташқари тарбия ишида диалектик-материалистик дунёқарашни шакллантириш ва ўқувчиларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш мактабнинг асосий вазифаси эканлигини эътиборга олиб, Марказий Комитет пленуми область, шаҳар партия комитетларига, ишлаб чиқариш бошқармалари партқомларига, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, комсомол комитетларига, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва унинг маҳаллий органларига мактабларда тарбия ишини янада юксак даражага кўтаришни таъминлаш вазифасини юклайди.

Мактаб ўқувчиларини атеистик руҳда тарбиялашга етарли эътибор бермасликка чек қўйиш, ҳеч мустасносиз барча ўқитувчиларга атеистик тарбия маҳоратини ўргатиш, шу мақсадда илмий атеизм юзасидан ўқитувчилар курслари шохобчаларини кенгайтириш, махсус семинарлар ўтказиш зарур. Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, шунингдек ўқитувчиларнинг малакасини ошириш институтлари педагогика институтларининг ўқув планларида ва ўқитувчиларнинг малакасини ошириш системасида атеистик тарбия масалаларига кўпроқ эътибор беришлари лозим.

Партия ташкилотлари мактабларда эстетик тарбия ишини қаттиқ контроль қилиб туришлари ва эстетик тарбияни кескин суратда яхшилашга эришишлари ва эстетик тарбияни ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ҳамда ўтмишнинг сарқитлари билан курашнинг энг таъсирчан воситаларидан бирига айлантиришлари лозим.

Партия комитетлари, мактабларнинг партия ва комсомол ташкилотлари, ўқитувчилар коллективлари мактаб ўқувчиларини интернационализм руҳида тарбиялашни кучайтиришга алоҳида эътибор беришлари керак. Мактабларда ва мактабдан ташқари болалар муассасаларида дўстлик кечаларини, интернационал учрашувларни мунтазам суратда ўтказиб туриш, ўқувчиларни қардош совет халқларининг ва социалистик мамлакатлар меҳнаткашларининг иқтисодий ва маданий ютуқлари билан кўпроқ таништириш зарур.

Халқ маорифи органлари, комсомол, республикадаги спорт ташкилотлари ўқувчи ёшлар ўртасида, хусусан маҳаллий миллат йигит ва қизлари ўртасида оммавий спорт ишларини бутун чоралар билан ривожлантиришлари, мактабларда ва бошқа ўқув юртларида спорт базасини мустаҳкамлашлари, спорт мусобақаларини кўпроқ ўтказишлари, ўқувчилар билан синфдан ва мактабдан ташқари ишларни кучайтиришлари зарур.

11. Пленум Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига мактаблардаги комсомол ва пионер ташкилотларига раҳбарликни яхшилаш, турли фанлар ва техника тўгаракларининг шохобчаларини кенг уюштиришда халқ маорифи органларига ва мактабларга доим ёрдам бериб туриш, уларнинг фаолиятидаги турли формаларни, хусусан ўқувчиларни ҳозирги замон фани ва техникасининг энг янги ютуқлари билан таништириш формаларини ҳар томонлама кенгайтириш вазифасини юклайди. Мактабларнинг синфдан ташқари олиб бориладиган ишларида бадиий ҳаваскорликни ривожлантириш, кечалар ва болалар эрталиги, олимпиадалар ўтказиш, конкурс ва виставкалар уюштириш мустаҳкам ўрин олиши керак. Мактабдан ташқари болалар муассасаларининг фаолиятини тубдан яхшилаш, уларни мактабларда синфдан ташқари олиб бориладиган оммавий ишнинг чинакам методик марказларига айлантириш, уларнинг базасини мустаҳкамлаш зарур.

12. Пленум партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, халқ маорифи бўлимлари ва маъмурий органларнинг эътиборини болалар назоратсизлигига ва балоғатга етмаган болаларнинг ҳуқуқ-тартибларни бузишларига қарши курашни янада кучайтириш зарурлигига жалб этади. Маҳаллий Советлар ижрокомлари ҳузуридаги балоғатга етмаган болалар ишлари билан шуғулланувчи комиссияларнинг фаолияти тубдан яхшилансин.

13. Пленум партия ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари Советлари ижрокомлари, касаба союзлари ва комсомол, халқ маорифи органлари ўқувчи ёшларга таълим бериш ва уларни тарбиялашда жамоатчилик ҳамда оиланинг ролини ошириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилишлари зарур, деб ҳисоблайди. Барча корхоналарда, колхозларда, совхозларда ва маҳаллаларда болалар хоналари, спорт майдончалари ва стадионларни вужудга келтириш, ишлаб чиқариш илғорлари, пенсионерлар орасидан чиққан активларни болалар билан ишлашга жалб этиш зарур. Оилада ва мактабда болаларни ҳамда ўспиринларни тарбиялаш масалалари юзасидан ишчилар, колхозчилар ва хизматчиларнинг йиғилишлари мунтазам суратда ўтказиб турилсин, ўз болаларини тарбиялашга бепарво қараётган ота-оналар қаттиқ танқид остига олинсин.

Партия комитетлари халқ маорифи бўлимлари билан биргаликда аҳоли ўртасида педагогика билимларини пропаганда қилишни кучайтиришлари, ота-оналар университетлари ва лекторийлар шохобчаларини кенгайтиришлари, мактабларда ота-оналар комитетларининг фаолиятини, корхоналар, колхоз ва совхозларда мактаб ва оилада болаларни тарбиялашга ёрдам берувчи комиссияларнинг фаолиятини кучайтиришлари лозим.

14. Пленум Маданият министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг радиоэшиттириш ва телевидение, кинематография давлат комитетларига, газета ва журналларнинг редакцияларига, республикадаги ижодий союзлар ва ташкилотларга ўқувчилар ўртасида тарбия ишини яхшилашда мактабга ёрдамни кучайтириш, адабиёт ва санъатнинг тарбия масалаларига бағишланган энг яхши асарларини кўпроқ яратиш ҳамда уларни радио ва телевидение орқали эшиттириш, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда маданият ходимларининг актив иштирокини таъминлаш вазифаларини юклайди.

15. Пленум партия, совет, касаба союз ташкилотлари ва халқ маорифи органларининг эътиборини ўқитувчиларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашни янада яхшилаш ва уларнинг малакасини ошириш зарурлигига жалб этади. Ўқитувчиларнинг ғоявий ва профессионал ўсиши тўғрисида доим ғамхўрлик қилиш, уларга халқ олдидаги ўз бурчини бажариш учун жавобгарлик ҳиссини ошириш зарур. Ўқитувчи билан олиб бориладиган ишни шундай йўлга қўймоқ керакки, ўқитувчи марксча-ленинча назарияни, КПСС Программасини, партиянинг энг муҳим ҳужжатларини яхши билсин, партия сиёсатини турмушда актив амалга оширувчи бўлсин ва шахсан намуна кўрсатиб, мактаб ўқувчиларини коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принциплари руҳида тарбияласин.

16. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ўқитувчиларнинг малакасини ошириш институтларининг ўқитувчилар малакасини ва методик маҳоратини юксалтириш соҳасидаги фаолиятини яхшилаши, шунга муҳтож бўлган барча ўқитувчиларни курсларга жалб этиши, энг яхши мактаб ва ўқитувчиларнинг иш тажрибасини кенг жорий қилиши, мактаб ва кустовой методик бирлашмаларнинг фаолиятини кучайтириши керак. Шунга эришмоқ зарурки, областлардаги таянч мактаблари амалда илғор тажриба машъаллари бўлиб қолсин, барча ўқитувчиларнинг дарс бериш методикасини такомиллаштиришларига ёрдам берсин.

Госпланга, республика Маориф министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига педагогика олий ўқув юртларида ва университетларда ўқитувчилар тайёрлашни планлаштиришни тартибга солиш, олий ўқув юртлари студентларини ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш ва бўлажак ўқитувчиларнинг методика соҳасидаги тайёргарлигини анча ошириш топширилсин.

17. Пленум партия, совет, касаба союз ташкилотларидан, министрликлар ва бошқармалардан, корхоналар, колхозлар, совхозлар ва муассасаларнинг раҳбарларидан мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, мактаб бинолари қурилиши масалалари, хусусан колхозларнинг мактаб биноларини қуриб беришлари масалалари билан доимо шуғулланишни, мактаб бинолари ва болаларга хизмат кўрсатадиган бошқа муассасаларни фойдаланиш учун топшириш юзасидан белгиланган муддатларга сўзсиз риоя қилиш, шунингдек қурилиш ишлари сифатини ошириш масаласида қурилиш ташкилотлари олдига катта талаблар қўйишни талаб қилади.

Республика министрликлари ва идоралари, Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши ўзлари учун мутахассис кадрлар тайёрлайдиган ўқув юртларининг моддий базаларини мустаҳкамлаш ва кенгайтиришда энг актив қатнашишлари керак.

18. Пленум область, шаҳар партия комитетларига, Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Профессионал-техника таълими давлат комитетига ўқув юртларида таълим-тарбия ишларини янада кучайтириш учун қатъий чоралар кўриш, ўқиладиган лекцияларнинг сифатини ошириш, студентларнинг мустақил ишини ва ишлаб чиқариш практикасини яхшилаш, шунингдек профессионал-техника таълими билим юртларида оммавий касблар бўйича мутахассислар тайёрлашни юксак даражага кўтариш вазифаларини юклайди.

19. Пленум партия комитетларига мактаблардаги, олий ва ўрта махсус ўқув юртларидаги бошланғич партия ташкилотларига раҳбарликни кучайтириш, уларнинг таълим-тарбия процессини тубдан яхшилаш, ўқитувчилар ҳамда профессорларнинг ғоявий-назарий савиясини ҳамда профессионал маҳоратини ошириш соҳасидаги ишларини янада кучайтириш вазифаларини юклайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларини, мактаблардаги ва ўқув юртларидаги кўп мингли ўқитувчиларни, республиканинг бутун жамоатчилигини халқ маорифини ривожлантириш ва такомиллаштириш ишига ғоят жиддий эътибор беришга, партиянинг таълим сифатини яхшилаш ва ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтириш тўғрисидаги кўрсатмаларини шараф билан бажариш учун ҳамма чораларни кўришга чақиради.

ЮКСАК РЕНТАБЕЛЛИККА ЭРИШИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎЛИ

Шу кунларда Вагиз Илёсовнинг кўнгли шод. У раҳбарлик қилган звено аъзолари фидокорона меҳнат қилишиб, ҳар гектар ердан 40 центнердан пахтани таъминлайдиган миқдорда ҳосил тўплашди. Звено бошлиғи бирин-кетин очилаётган бўлуқ кўсакларни кўрсатиб деди:

— Биз ҳосилимизни тезроқ йиғиштириб олиш учун қизғин тайёргарлик кўряпмиз. Биз ҳар бир ишни сифатли бажарганлигимиз учун жуда кўп меҳнат куни тежаб қолдик. Пахтани «зангори кема»лар ёрдами билан териб олсак ҳосилимиз яна ҳам арзон бўлади, даромадимиз кўпаяди. Шу мақсадда пахтанинг асосий қисмини машинада териб олишга аҳд қилдик. Менинг ўзим ҳам бу кампанияда фаол қатнашаман. «Зангори кема» билан 150 тонна «оқ олтин»ни шахсан ўзим териб бераман.

Суратда: Янгийўл бошқармасидаги Карл Маркс номли колхознинг комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи ўртоқ В. Илёсов.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбекистон совхозларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни яқин вақт ичида юқори даражага кўтариш, совхозларнинг ҳаммасини юксак рентабелли хўжаликларга айлантириш учун нима қилмоқ керак? КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг қарорлари, шунингдек ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Партиянинг қишлоқ хўжалигини интенсивлаш йўлини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган баъзи масалалар тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Президиумига ёзган хати бу саволга жавоб беради. Партия химиялаштириш, суғориладиган деҳқончиликни бутун чоралар билан ривожлантириш, комплекс механизацияни, фан ютуқлари ва илғор тажрибани жорий қилиш асосида қишлоқ хўжалигини янада тез суръатлар билан ривожлантириш вазифаларини аниқ-равшан белгилаб берди. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш, уни саноат асосида ташкил этиш—қишлоқ хўжалигини интенсивлашнинг асосий шартларидан биридир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида совхоз ходимларининг кенгаши бўлди. Бу кенгаш Ўзбекистонда совхоз ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш, интенсивлаш ва унинг рентабеллигини ошириш масалаларига бағишланди. Кенгашда хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислар, ишлаб чиқариш бошқармаларининг бошлиқлари, молия ходимлари, партия ва совет ходимлари қатнашдилар.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов доклад қилди.

Республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг карорларини, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг маслаҳатлари ва тавсияларини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш юзасидан кенг иш программасини ишлаб чиқдилар ва амалга оширмоқдалар.

Ўзбекистонда 243 та ихтисослаштирилган янги совхоз, шу жумладан 24 та қоракўлчилик, 5 та қўйчилик, 29 та шоликорлик хўжаликларини ташкил этиш мўлжалланади. Мирзачўл, Қарши ва Сурхондарё даштларидаги қўриқ ерларни суғориш асосида йирик пахтакор районлар вужудга келтирилади. Бу районларда бир қанча янги пахтачилик совхозларини ташкил этиш кўзда тутилади.

Республиканинг тоғ этаги ва тоғли зоналарида, Амударё қуйисида гўштдор молларни урчитиш ҳамда қорамолларнинг гўштдор турини ўстиришни ва сўкимга боқишни уюштириш йўли билан мол гўшти етиштириш кенг ривож топади.

Чорвачиликнинг тез етиладиган тармоқлари — чўчқачилик ва паррандачиликни ривожлантириш юксак даражада механизациялашган йирик хўжаликларни вужудга келтириш йўли билан амалга оширилади. Ҳар бирида 100-200-500 минг товуқ боқиладиган ва тухум етиштириш учун мўлжалланган 19 та паррандачилик фабрикаси, ҳар бирида йилига 9 миллион тагача жўжа етиштириш учун мўлжалланган тўртта жўжа етиштирувчи корхона қуриш кўзда тутилади. 6 та паррандачилик фабрикаси ҳозирданоқ қурилмоқда, келгуси йилда эса яна 8 та шундай фабрика қурила бошлайди. 27 та чўчқачилик хўжалиги ҳам ташкил қилинади.

Ихтисослаштирилган хўжаликларга раҳбарлик қилиш учун республика Министрлар Советининг Ихтисослаштирилган совхозлар, консерва ва виночилик саноати давлат ишлаб чиқариш комитети. Қўйчилик бош бошқармаси тузилди.

Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида совхозларнинг салмоғи йилдан-йилга ўсиб бораётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Пахта етиштиришда бу салмоқ 22,7 процентга, дон етиштиришда 59 процентга етди.

Республика совхозлари бу йил давлатга ғалла топшириш юзасидан мажбуриятларни бажаришга катта ҳисса қўшдилар. Омборларга 20,6 миллион пуд дон топширилди. Тошкент наслчилик совхозининг ходимлари ҳар гектаридан 12,3 центнер буғдой ва арпа олдилар. «Ғаллаорол», Карл Маркс номли, «Ғузор» совхозларида гектар бошига 11 центнердан буғдой ва арпа йиғиштириб олинди. Кўпгина комсомол-ёшлар бригадалари ҳар гектаридан 40-50 центнердан дон кўтардилар, такрор экишни муваффақиятли ўтказдилар.

Чорвачиликни ривожлантиришда, ишлаб чиқаришнинг рентабеллигини оширишда юксак кўрсаткичларга эришаётган колхозлар республикада кам эмас. 4-«Чиноз», «Қизилқум», «Устюрт», «Чимқўрғон», «Нурота», «Коммунизм», «Конимех» ва бошқа совхозлар шулар жумласидандир.

Бироқ, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш, чорва молларини урчитиш планлари умуман ҳали ҳам бажарилмаётир, моллар туёғининг камайиб кетишига йўл қўйилмоқда. Масалан, «Равшан» совхози (директори ўртоқ Пак) гўшт топшириш планини атиги 12 процент бажарди, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхози (директори ўртоқ Баранбоев) сут тайёрлаш йиллик топшириғини 5 процент бажарди.

Чорвачиликда ишнинг аҳволини тузатиш учун барқарор ем-хашак базасини вужудга келтириш, бир йўналишга қаратилган наслчилик ишини олиб бориш, сермеҳнат процессларни механизациялаш лозим.

Суғориладиган зонада уч хил асосий озуқа экини—маккажўхори, беда ва оқжўхори экини бор. Илғор хўжаликлар ҳар гектардан 125-140 центнер пичан ва минг центнер думбул сўтали кўкпоя олмоқдалар. Шу билан бир қаторда бир қанча хўжаликларнинг раҳбарлари маккажўхори етиштириш ишига ҳали ҳам масъулиятсизлик билан қараб келмоқдалар. «Гулбоғ» совхозида (директори ўртоқ Тен) ўтган йили «дала маликаси» экилган майдоннинг ҳар гектаридан 28 центнердан кўкпоя олинди. Кўпгина бошқа хўжаликларда маккажўхори майдонларининг аҳволи жиддий ташвишлантирмоқда.

Республика Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг совхозлари кейинги етти йил мобайнида биринчи марта 1963 йилни фойда олиб якунладилар. Бу фойда 17 миллион сўм бўлди. «Совой», «Пахтаорол», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Ҳазорбоғ», «Устюрт» ва бошқа кўпгина совхозлар ишлаб чиқариш-молия планларини муваффақиятли бажариб, пландан ташқари кўп миқдорда фойда олдилар. Шунга қарамай, министрликнинг кўпгина совхозларида маҳсулот таннархи ҳали ҳам юқоридир. Вазифа шуки, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таннархини шу йилнинг ўзидаёқ кескин равишда камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва шу асосда планда кўзда тутилганидек 37 миллион сўм фойда олиш лозим.

«Малик» совхозининг Жавод Кўчиев бошлиқ бригадаси ердан жуда яхши фойдаланиш намунасини кўрсатмоқда. Ўтган йили бу бригада 140 гектар пахта майдонига эга эди. Бригадада 16 киши ишлайди, ҳар бир кишига ўртача 9 гектар ер тўғри келади. Бутун майдондан 530 тонна ёки гектар бошига 38 центнер пахта олинди. Бригаданинг ҳар бир аъзоси 330 центнердан пахта етиштирди. Техникадан яхши фойдаланилганлиги туфайли бу ерда йиғим-терим даври атиги 20 кун давом этади. Жавод Кўчиевнинг ўзи «Пахтакор» машинаси бункеридан 312 тонна пахта тўкди. Бригадада бир центнер пахта етиштириш учун бўлган меҳнат сарфи 1,2 киши-кунини ташкил этди. Умуман республика совхозларида эса бир центнер пахта етиштириш учун 5 киши-куни сарфланди.

Совхозлар ишлаб чиқаришнинг прогрессив методларини қўлланишда, комплекс механизацияни жорий қилишда намуна бўлишлари лозим. Шу билан бир қаторда бир қанча хўжаликларда бой техникадан ёмон фойдаланилмоқда, баъзи жойларда техниканинг бекор туриб қолишига йўл қўйилмоқда.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига қарашли совхозларда меҳнатга ҳақ тўлашнинг аккорд-мукофот системаси қўлланилмоқда, хўжалик ҳисоби кенг жорий қилинмоқда. Ишчилар ва механизаторларнинг иш ҳақи етиштирилаётган маҳсулотнинг миқдори ва сифатига тўғридан-тўғри боғлиқ қилиб қўйилган. Бу эса яхши натижалар бермоқда. 1961 йилда ҳар гектардан олинган пахта ҳосили 15,9 центнерни ташкил этиб, ҳар бир ходим ҳисобига 48 центнер пахта етиштирилган бўлса, 1963 йилда ҳосилдорлик 19,1 центнерга етди. Ҳар бир ишчи ўрта ҳисобда 58 центнергача пахта етиштирди.

Ўзбекистон қизғин пайт — мўл пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш арафасида турибди. Машина терими пахтачиликдаги техника тараққиётининг асосий омилидир. «Совой» совхозининг коллективи ҳаммага намуна бўлиши мумкин. Совхоз коллективи машиналардан кенг фойдаланиб, республика юбилейигача гектар бошига 35 центнер пахта ҳосили бериш мажбуриятини олди.

Кенгашда Поп ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Б. К. Мишетьян, Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министри В. В. Бритов, Чимбой ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Октябрь» совхозининг директори М. В. Ким, Ўзбекистон ССР Молия министри В. М. Муродхўжаев, «Сурхон» совхозининг директори Х. Тошмиров, «Ғиждувон» қоракўлчилик совхозининг директори З. Қобилов, 1-«Далварзин» совхозининг директори И. Иброҳимов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Республикадаги барча хўжаликлар «Малик», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Совой» совхозлари ва бошқа кўпгина илғор хўжаликлар сингари юксак иқтисодий кўрсаткичларга эришиш учун барча имкониятларга эгадир. Совхозлар қудратли техникага эга, минерал ўғитлар билан таъминланган, прогрессив агротехника, бой тажриба эса улар ихтиёридадир. Бинобарин, қолоқ хўжаликлар ҳали ҳам бор экан, бунинг учун аввало шу хўжаликларнинг раҳбарлари айбдордирлар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари В. А. Карлов, М. М. Мусахонов, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. М. Нажесткин иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТСЕВАРЛАР ДАЛАСИДА

Кун тиккага келганда Абубакир тракторини тўхтатди. Шийпонга келиб ўзи самоварга ўт ташлади. Бироздан сўнг дўстларини чойга чақирди. Йигитлар аччиқ-аччиқ чойни ҳузур қилиб ичишаркан, ўз ишларидан мамнун ҳолда суҳбатлашардилар.

— Бугунги иш жуда унумли бўлди,—деди тюпкочи звено бошлиғи Тожи қувончга тўлиб,—Карталарни ўтдан тозаладик, ўқ ариқлар текисланди.

Меҳнатсеварлар кенг пахтазорга назар ташлаб яқин ўтмишни эслашарди. Ахир улар бел боғлаб далага чиқишганида оғзига кучи етмаган айрим кишилар «бели қайишмаган бу йигитларга пахтада ишлашни ким қўйибди. Саратоннинг иссиғига бардош беролмай, соя қайдасан деб қочиб қолишар» дейишганди.

Бироқ тюпкочилар бундай гапларни назар-писанд қилишмади. Уларнинг бири трактор ҳайдади, бири сув таради. Шундай қилиб беш йигит эллик гектар майдонда ғўза ўстирабошлади.

Ана, карталарда ғўзалар дуркин. Ғўза тупларида кўсаклар шиғил-шиғил. Демак, фидокорона меҳнат зое кетмаган. Мўл ҳосил тўпланган.

Тунов куни қўшни Карл Маркс номли колхоздан атайлаб уларнинг ғўзасини кўргани вакиллар келишди. Шунда колхоз раиси М. Д. Цой: — иш деган мана бундай бўпти, балли азаматларга. Ҳақиқий тюпкочи экансизлар, — деб миннатдорчилик билдирди.

Энгельс номли колхознинг ўртоқ Тожибой Сиддиқов бошлиқ тюпкочи звеноси даласида бўлган киши ҳақиқатан ҳам уларнинг ҳимматига қойил қолади. Биз звено аъзолари билан суҳбатлашар эканмиз, улар ўз ишлари ҳақида завқ-шавқ билан гапириб беришди.

— Мана бу ўн икки гектарлик картадаги ғўзамизни бир кўздан кечиринг, — дейди сувчи Ашрап Хўжаев, — бир текис кўсаклаган ўсимликларни кўрсатиб, — биринчи сув қўйганимизда ер захлик қилиб, ғўзани эзиб қўйди, ўсимлик сарғая бошлади. Шунда агроном билан маслаҳатлашиб, карта атрофидан кичик-кичик зовур қазиб захни қочирдик. Кейин ғўзани узунасига ва кўндалангига культивация қилиб тупроқни қиздирдик. Сўнг иккинчи сувни тарадик. Шундан кейин ғўза нормал ҳолга келди. Сўзи билан иши бир бу тюпкочи азаматларнинг албатта ўз сўзлари устидан чиқишларига ишончимиз комил.

Кучлик базасининг бош механиги Саидаҳмад Йўлдошев, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг механиги Ортиқ Рўзиматов, цех бошлиғи Ашрап Хўжаев, ўқитувчи Тожибой Сиддиқов ўртоқлардан ташкил топган бу звено колхозни илғорлар даражасига кўтариш, мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшиш учун ана шундай меҳнат қилмоқда. Ҳозирги пайтда звенонинг ҳар гектар ерида 85 минг тупдан кўчат бор. Ҳар туп ғўзада 10—12 тадан кўсак санайсиз. Улар бирин кетин очилиб, дала хуснига кўрк қўшяпти. Ҳадемай бу далада «зангори кема» гуриллайди.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Т. РЎЗИМАТОВ,

Ўрта Чирчиқ. Энгельс номли колхоз.

ДЎСТЛИГИМИЗ — ОКТЯБРНИНГ МЕВАСИ

ДУШАНБА

Тоғлар орасидаги бу шаҳар илгари кичкинагина бир қишлоқ эди. Лойдан ясалган пастқам уйлар, тор, чанг кўчалар, саводсиз кишилар, бир неча мачит — ўтмишдаги Душанба қиёфаси ана шундай бўлган. Энди-чи? Душанба десак Тожикистон ССРнинг пойтахти, тоғлар ва боғлар билан ўралган озода шаҳар кўз олдимизга келади. Унинг бежирим бинолари, янги қурилаётган уй-жой кварталлари, кенг проспектлари, бир неча олий ўқув юртлари, юзлаб мактаблар — булар Октябрь замонининг, коммунистик давримизнинг ажиб тимсолидир.

Бугун Пушкин номли боғда ўтказиладиган учрашувларда тожик биродарларимиз ўзлари эришган ютуқлар тўғрисида ҳикоя қиладилар.

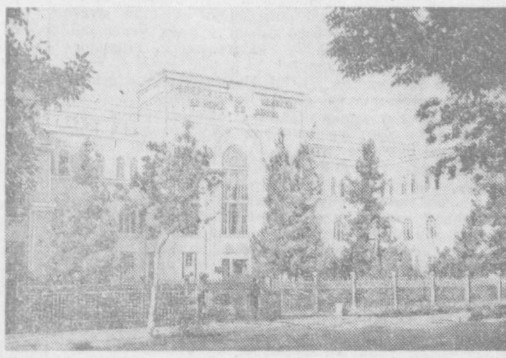

Суратда: Душанба. Ленин номидаги Тожик давлат университети.

Б. Кудояров фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

АШХОБОД

Бугун Тошкентда бизнинг ён қўшнимиз Туркманистоннинг пойтахти — Ашхобод куни тантанали нишонланади.

Илгари қумли саҳролар, улар орасида излари йўқолиб кетадиган дарёлар, кичик воҳалар ўлкаси эди Туркманистон. Эндиликда у ўзининг кишилари, нефть конлари, ажойиб гиламлари, чорваси билан маълум ва машҳурдир.

Туркман ва ўзбек азалдан бир-бирига дўст халқ, ери-ерига туташ. Навоий ғазали Маҳтумқулини қанча мафтун қилган бўлса, Маҳтумқули сўзи билан айтиладиган насиҳат қўшиқлари бизга шунчалик таниш ва қадрдон. Киров номли боғда бўладиган бугунги тантаналарда бу дўстлик яна бир марта кўрикдан ўтади.

Суратда: Ашхобод. Горький номли Туркман давлат университети.

В. Кошевой фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ЕРЕВАН

Ереван — қардош Арманистон пойтахти, унинг бош шаҳри. Унда химия, электротехника, асбобсозлик ва рангли металлургия саноатлари ривож топган. Бу шаҳарнинг кишилари эса бир неча минг йиллик тарихга эга бўлган қадимий маданият ворисларидир.

Бугун пойтахтимизда — Ереван куни ўтказилади. Унинг вакиллари юксак Кавказ тоғлари билан ўраб олинган ўз республикалари, унинг шаҳарлари, меҳнатсевар кишилари тўғрисида сўзлаб берадилар. «Победа» боғидаги бу учрашувда арман халқ куйлари янграйди. Улар шу қадимий халқнинг орзу-умиди, бахтли истиқболини тараннум этади. Экранларда эса Ереван киностудиясининг ажойиб фильмлари намойиш қилинади.

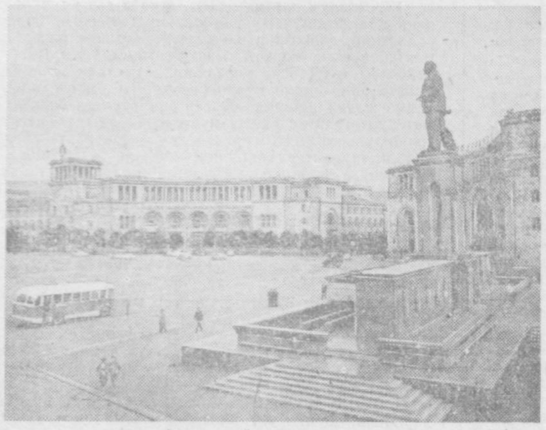

Суратда: Ереван. Ленин номли майдон.

В. Егоров фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ТАЛЛИН

Эстония биздан йироқда. Болтиқ денгизи бўйида жойлашган. Бу ўлканинг ям-яшил ўрмонлари, денгиз бўйлари нақадар гўзал ва кўркам! Таллин эса унинг пойтахти. Таллин ўзининг узоқ тарихига эга, эстон халқи тарихидаги муҳим воқеалар шу шаҳар билан боғланган. Ҳозир унда меҳнатни қадрловчи бахтли кишилар яшайди.

Улар билан учрашмоқчи бўлсангиз бугун Горький номли боғимизга келинг. Бу ерда эстониялик меҳмонлар билан суҳбатда бўласиз, республиканинг коммунизм қуриш соҳасида эришаётган ютуқларидан яхшироқ хабардор бўласиз.

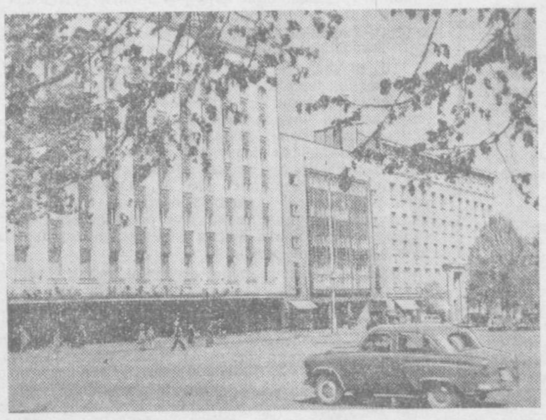

Суратда: Таллин. Ғалаба майдони.

В. Горбунов фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

УНУТИЛМАС КУНЛАР

Дўстлик хафталигининг қирмизи байроғи меҳмондўст пойтахтимизнинг В. И. Ленин номидаги майдонида ҳамон мағрур хилпираб турибди. Аввалги кунлардагидек хафталикнинг кейинги икки куни ҳам зўр шодиёналар дўстлик, қон-қардошлик ҳислари билан тўлиб-тошган унитилмас учрашувлар, самимий суҳбатлар билан ўтди.

Қадрли меҳмонларимиз Тошкент билан, қудратли ишчилар синфимиз макони — саноат корхоналари билан, шаҳар атрофидаги серҳосил файзли далалар ва миришкор деҳқонлар меҳнати, ҳаёти билан қизиқиб танишмоқдалар. Ўзбек диёрининг коммунизм қуриш йўлида қардошлик оиласида эришган муваффақиятлари уларга бир дунё қувонч, фахр бахш этаётир. Қардошларимиз Тошкентдаги унитилмас кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланишга интилиб, Ўзбекистоннинг муваффақиятлари билан, илғор индустрияси, механизациялашган қишлоқ хўжалиги ва юксак маданияти билан мумкин қадар тўлароқ танишишга ҳаракат қилмоқдалар.

Москва, Минск, Вильнюс, Рига, Душанба шаҳарларининг делегациялари «зангори кема»лар корхонаси — Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводини бориб кўришди. Улар машина бир кунда қанча пахта териши, цехларда ишлаб чиқариш процесслари қай даражада механизациялашгани, партиявий ишда завод парткоми қандай ижодий форма ва методларни қўллаётганлиги — хуллас ҳамма нарса билан қизиқдилар. «Пўлат от»лар ижодкорлари дўстлик хафталиги қатнашчиларига «ХТ—1,2» осма пахта териш машинасини ҳам кўрсатишди. Меҳмонлар цехларни айланганларида ҳамма жойда уларни гулдурос қарсаклар, дўстлик ёғдусидан чақнаган кўзлар ва гулгун чеҳралар қарши олди.

Дўстлик хафталиги қатнашчиларининг бир группаси экскаватор, «Ташавтомаш», «Ташкенткабель», трактор йиғув заводлари ва бошқа саноат корхоналарида, Алишер Навоий номидаги Давлат халқ кутубхонасида, амалий санъат музейида, Тошкент атрофидаги колхозларда бўлишди. Халқларимиз бири-бирига шогирд, бири-бирига устоз, — дейилганидек меҳмонлар саноатимиз ва қишлоқ хўжалигимиз меҳнаткашларининг меҳнат зафарларидан чексиз хурсанд бўлишди, қимматли маслаҳатлар беришди.

Тошкент ва унинг кишилари ҳаёти, завқли меҳнати билан танишиш ҳар куни сўлим оқшомда шаҳар паркларида ўтказилаётган қардош республикалар пойтахтлари куни байрамига уланиб кетади. 1 сентябрь куни Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат боғида дўстлик тантаналари, ўйин-кулги авжига чиқди. Шаҳримиз меҳнаткашлари бу шинам боғда қардош Украина пойтахти Киевдан келган дўстлик элчиларини кутиб олишди. Боғ дўстлик меҳри билан чиройли қилиб безатилган эди. Бу ерда очилган фотовиставка Киев меҳнаткашларининг меҳнат зафарларидан, қўли гул украинларнинг ғайрат ва ҳиммати билан яшнаётган шаҳар ободонлигидан ҳикоя қилади. Қизил алвонларга, плакатларга ёзилган оташин ва самимий сўзлар, энг катта бойлигимиз — дўстлигимизни мадҳ этади.

Паркка, Тошкент меҳнаткашлари ҳузурига ташриф буюрган меҳмонлар орасида Киевдаги «Арсенал» заводининг слесари Н. А. Томашевский, Украина ССРда хизмат кўрсатган артист Г. С. Сухорукова, Киев шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Т. И. Скирда, республика «Искусство» журналининг бош редактори И. С. Корниенко ва бошқа ўртоқлар бор эди. Тошкентлик мезбонлар билан меҳмонлар ўртасида самимий илиқ суҳбатлар борарди. Киевликлар серқуёш республика пойтахтини сайр қилиб, унинг меҳнатсевар кишилари билан учрашиб олган унитилмас таассуротларини ҳаяжон билан сўзласалар, тошкентликлар эса украин халқининг хушчақчақ ҳаёти ва меҳнат зафарлари тўғрисида мумкин қадар кўпроқ нарса билиб олишга ошиқишарди. Чилонзор районидаги 46-мактабнинг директори Розия Қобилова Киевдаги 45-мактаб билан самимий дўстлик алоқаларининг самараси ҳақида гапиради. «Ўша мактабнинг дўстпарвар ўқувчилари ва ўқитувчиларига қардошлик саломимизни топширинглар», деб илтимос қилади у меҳмонлардан.

Киев кунига бағишланган тантанали кечада Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев меҳмонларни ўзбек диёри меҳнаткашлари номидан қизғин табриклайди. Киев шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Тамара Ивановна Скирдага сўз берилганда қардошлик туйғуларини ифодаловчи қарсаклар янграйди.

— Биз жонажон Украинамиздан «оқ олтин» ўлкаси меҳнаткашларига — сизларга халқимизнинг республикангиз қуёшидек қайноқ ва ёрқин қардошлик саломини олиб келдик. Биз Тошкентда ўзимизни туғишган оға-иниларимиз бағрида юргандек хис қилмоқдамиз. Ютуқларимиз тўғрисида фахр билан гапираяпмиз, яхши тажрибаларимизни баҳам кўрмоқдамиз.

Ўртоқ Скирда Киев ҳаётидан қизиқарли лавҳаларни айтиб беради. Фақат сўнгги беш йил мобайнида киевликлар 130 минг шинам квартира олдилар. Шу давр ичида 62 мактаб, 158 болалар боғчаси ва яслиси бинолари қад кўтарди. Отрадное массивида янги медицина шаҳарчаси бунёдга келди.

— Ўзбекистонга республикамиз саноат корхоналарида ишлаб чиқариладиган химия корхоналари ускуналари, экскаваторлар, тракторлар учун запас қисмлар транспорт ва қишлоқ хўжалик машиналари, ўлчов асбоблари, химия реактивлари, вакуум қуритиш барабанлари, мотоцикллар, станоклар, кир ювиш машиналари ва бошқа жуда кўп маҳсулотлар тинмай юборилиб туради. Мана шу иқтисодий ва традицион маданий алоқаларимиз, — дейди нотиқ, — куч-қудратимиз манбаи, муваффақиятларимиз гарови — дўстлигимизни кўрсатувчи энг ёрқин далиллардир.

Меҳмонларни Чилонзор район партия комитетининг секретари О. Соқиев, иқтисод фанлари доктори О. Аминов, Ўзбекистон халқ артисткаси Лутфихоним Саримсоқова ва бошқалар муборакбод этишади. Боғда бўлиб ўтган дўстлик тантаналари меҳмонларда ҳам, мезбонларда ҳам унитилмас, бой таассурот қолдирди.

Ўтган кунги оқшомда шаҳаримиздаги Киров номли, Тельман номли, Горький номли, ва Ленин комсомоли номидаги паркларда яна одатдан ташқари гавжумлик ҳукм сурди, дўстлик ва қардошликни улуғловчи куй ва қўшиқлар баралла жаранглади. Маданият ва истироҳат боғларига мангу дўстлигимиз ҳис-туйғулари етаклаган минглаб тошкентликлар қардош республикалар пойтахтлари Минск, Олмаота, Тбилиси, Боку ва Вильнюс шаҳарларидан келган меҳмонлар билан учрашишди. Бу учрашувлардаги самимий ва илиқ табриклар, қардошлар муваффақиятлари тўғрисидаги мазмунли ҳикоялар, ҳамкасбларнинг ўзаро меҳр-оқибат ва борди-келди хусусидаги аҳди-паймонлари — ҳамма-ҳаммаси буюк Ленин ижод этган, жонажон Коммунистик партиямиз кўз қорачуғидай авайлаб-асраб, мустаҳкамлаб келаётган дўстлигимизнинг қудратли намойишига айланди.

Шу кунларда Тошкентимизнинг бағри фазодек кенглик касб этиб, дўстлик меҳри-муҳаббати поёнсиз океандек жўш урмоқда. Бу суянган тоғимиз — дўстлигимиз шарофати, монолит оиламиз аҳил ва иноқлигининг рамзидир.

Т. НАЖМИДДИНОВ,
З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ТБИЛИСИ — ГРУЗИЯ ЮРАГИ

Иосиф НАНИШВИЛИ
(Грузин шоири)

Тбилиси, сенда одам бир дарё,
Тинмас қаҳратону саратонда ҳам.
Пойтахт бедор она қалбидек гўё,
У билмайди сира осойиш, ором.
Вокзалда кутасан ўғил, қизингни,
Гудок-ла чорлайсан меҳнат, курашга.
Боғ кўчалардан то пўлат изингнинг —
Ҳаммаси томирдек сенга туташган.
Ёш ўспирин фарзанд кўрганда илк бор
Гўдак бешигига сен телмуриб шод, —
Эркалайсан, меҳринг этасан изҳор,
Йигит орзусига боғлайсан қанот.
Фарзандни меҳрингга сен этасан ғарқ,
Ҳар ишда ҳам сенга Москва тимсол.
Ардоқлаб силайсан пишганда бошоқ,
Соҳибкорга ўзинг бахш этиб камол.
Бу — тоғ қуюнлари ғалаён қилган
Ватан бўсағаси бўлган манзилдир.
Кремль юлдузидан алвон ранг олган
Ол тонгинг кўчалар узра тўкар нур.
Тоғ йўлини бузиб кетганда бўрон,
Ё бирдан қишлоқни босганда тошқин,
Ўғилларинг бордир жасур, қаҳрамон,
Мадад бермоқ учун келар ошиқиб.
Ҳуснинг шайдосиман,
Жамолингга ҳеч
Боқиб тўёлмайман ўтса ҳам йиллар.
Юракка туташган, томирларсимон
Сенга пайвандлаган, Тбилиси, йўллар.
Москвадан ибрат олиб денгизни
Яқин келтирмоқчи бўлдинг ёнингга.
Ҳа, пойингда денгиз оқар-у тезда
Мовийлик мавж урар ҳар томонингда.
Курант занг уради.
Шаҳримиз узра
Азм Кремлдан ёғилади нур.
Москва биз билан, хатар йўқ сира,
Москвага пайванд орзу ва шуур.
Жаҳон шаҳарларин барига сардор
Москва турар вазмин, — мустаҳкам қўрғон.
Курант занг уради,
Кулади саҳар,
Меҳнаткаш Тбилиси уйғонар шодон.

Ю. ШОМАНСУР таржимаси.

ҚОЗОҒИМ

Абидой ТУРУМБЕТОВ.

Эй қозоқ, қувноқ қозоқ, ботир қозоқ,
Ҳар сўзи ақл қозоқ, оқин қозоқ.
Кенг яйлов чорва моли, юрти билан
Қорақалпоқ, ўзбекка яқин қозоқ.
Гуркирар қирларингда олтин буғдой,
Ғолиблар қўлидаги заррин туғдай.
Омборларга қуйилар мўл ҳосилинг
Баҳорда шарқираган тошқин сувдай.
Яйловда подаларинг дуркин-дуркин,
Эт, сут, мой барака — давлат, кўркинг.
Ҳаётинг ҳур, турмушинг фаровондир
Ярашар тулки тумоқ, сувсар бўркинг.
Эй қозоқ, саҳий қозоқ, мирзо қозоқ
Ер юзи дўстлигингга ризо қозоқ.
Жетисой, Славянька, Пахтаорол
Ўзбекка инъом бўлди сендан мутлоқ.
Тарихий имзо билан чиқди хатинг,
Кенг феъл, кўнгли очиқ, қозоқ отинг.
Ўзбегим ўз оғам деб бағишлади
Ер, суви — бойлигини мард элатинг.
Кўп яша, барака топ қозоқ халқи,
Олға юр, дўстлар билан гулла, балқи.
Тезлатиб коммунизм қурилишин
Иқболинг қуёшдан ҳам бўлсин ёрқин.

РАҲМАТ, ЎЗБЕК ОҒАЛАРИМ!

Мен аслида озарбайжонликман. Бокудан келиб гўзал Тошкент шаҳридаги чет тиллар педагогика институтида ўзбек ва инглиз тилини ўрганяпман.

Ҳали ўрта мактабда ўқиб юрган йилларимдаёқ мен Шарқ адабиётининг атоқли намояндалари — Низомий, Навоий, Фузулий, Ҳофиз каби классик шоирларнинг нафис ва чуқур мазмунли ғазалларини севиб ўқирдим. Лекин, ўзбек классик шоирларининг кўп асарлари ҳали Озарбайжон тилига тўла таржима қилинмаганлигидан афсусланардим. Ўша пайтлардаёқ менда қардош Ўзбекистонга бориб, ўзбек тилини, Улуғ Навоий тилини ўрганиш, шундан кейин буюк классикларнинг дурдоналарини ўз она тилимга таржима қилиб, халқимга етказишдек ноёб эзгу-истак пайдо бўлганди. Шу орзу йўлдошим бўлиб мени Тошкент сари етаклади.

Шу ўтган давр ичида ўзбек тилини ўрганиб олдим. Бирқанча ўзбек дўстлар орттирдим. Улар менга ҳар соҳада яқиндан ёрдам кўрсатишди.

Шу кунларда жонажон Тошкентда «СССР халқлари дўстлиги» ҳафталиги ўтказилаётганидан чексиз хурсандман. Шунинг учун ҳам хурсандманки, бу ерда менинг она шаҳрим Боку куни ҳам ўтказилаяпти. Фурсатдан фойдаланиб мен озарбайжон халқининг содиқ бир фарзанди сифатида ўзбек халқига — қадрдон қардошларимизга, таълим берган ўқитувчиларимга ўз юрак сўзларимни изҳор этаман. Раҳмат сизга, меҳрибонлар! Раҳмат, азиз устозлар!

Воқиф ШАФИЕВ,
Тошкент чет тиллар педагогика институтининг 5-курс студенти.

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

СССР халқлари дўстлиги Ҳафталиги Тошкент чегарасидан чиқди. Ўзбекистоннинг ҳамма чеккаларидан хат ва телеграммалар келмоқда. Уларда республика шаҳар ва қишлоқларининг меҳнаткашлари Ҳафталик қатнашчиларини қизғин табрикламоқдалар, уларни ўз ҳузурларига келишга чорламоқдалар.

Қардош республикалар делегациялари Тошкент область пахтакорларининг меҳмони бўлишди. Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида қизғин учрашув бўлиб ўтди. Колхоз аъзолари Ватанимиз пойтахти — Москва вакилларини чин юракдан табриклаш учун Маданият саройига тўпландилар.

— Биз ўз еримизда бошқа республикалардан келган қардошларимизни қабул қилиб олиш билан бахтиёрмиз, — деди колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Матқобулов. — Бу учрашувлар — қудратли мамлакатимиз халқлари бузилмас дўстлигининг янги ёрқин намойишидир. Хуш келибсиз, азизлар!

Ўз навбатида меҳмонлар ҳам пахтакорларга рус қардошларнинг қизғин саломини топширдилар.

Делегация аъзолари колхознинг пахта майдонларини зўр қизиқиш билан томоша қилдилар. Пахта оқариб кўриниб қолган текис қатор оралардан ўтиб борар экан, меҳмонлар бу йил қилинган ишлар ҳақида, пахтадан қандай ҳосил олиш кутилаётганлиги ҳақида қизиқиб сўрадилар.

— Тезда теримни бошлаймиз, — дейди А. Матқобулов. — Ҳосил мўл, гектаридан камида 35 центнер ҳосил олишни кутиб турибмиз.

Колхоз мактаб интернати меҳмонларда катта таассурот қолдирди. Бу ерда мамлакатимизнинг турли миллат болалари аҳил оила бўлиб яшамоқдалар ва ўқимоқдалар. Болалар қадрдон Москва вакилларини қувонч билан кутиб олдилар, уларга жуда яхши жиҳозланган ўқув кабинетлари, ётоқхоналар, синфларини кўрсатдилар.

Ҳафталик қатнашчилари колхозчилар билан хайрлашар эканлар, самимий кутиб олганликлари учун уларга чин юракдан миннатдорчилик билдирдилар, пахтакорларга уларнинг олижаноб меҳнатида катта муваффақиятлар тиладилар. (ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР

4 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Спорт эшиттириши** (болалар учун). 18.30 — **Халқаро ҳаёт.** 18.45 — **Концерт** (Туркистон Ҳарбий Округи духовой оркестри ижросида). 19.20 — **Телевизион янгиликлар.** 19. 35 — **Жиддий ўйин** (бадиий фильм).

20.55 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.00 — СССР халқлари дўстлиги ҳафтаси. **Мен Ашхободдан** (телевизион очерк). 21.20 — **Георг Отс куйлайди.** 22.05 — **Мутахассис маслаҳати** (қишлоқ хўжлик ходимлари учун). 22.20 — **Концерт** (Ўзбекистон радио-телевидение оркестри ва солистлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.20 — **Қизиқ ўйинчоқлар** (болалар учун). 18.40 — **Тошкент янгиликлари.** 18.50 — А. Глазунов. **Раймонда** (фильм-балет).

Рус тилида: 19.55 — **Тошкент янгиликлари.** 20.05 — **Арманистон достони** (ҳужжатли фильм). 21.10 — **Шоир портретлари** (М. Ю. Лермонтов туғилган куннинг 150 йиллиги олдидан). 21.35 — **Эшит** (телевизион бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IX да **Кармен,** 5/IX да **Оққуш кўли.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IX да **Биринчи муҳаббат,** 5/IX да **Қонли сароб.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IX да **Зарафшон қизи,** 5/IX да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Севадими-йўқми — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Ун икки буржи — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Тоғ марши — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кеч 8-20 минут ва 10 да), «МОСКВА» (эрталаб 10, кундуз 2 ва кеч 8 да).

Командир арзандаси — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Бир районда — НАВОИЙ номли (кундуз соат 5 да).

Бензоколонка маликаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 9-45 минутда).

Қизлик йиллари — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз соат 4 да).

Ромео, менинг қўшним — «СПУТНИК» (кеч соат 7 да).

Менинг севгим (кундуз соат 12, кеч 6 ва 10 да). **Кун уфқ** (кундуз 4 да) — «МОСКВА».

ҚАРДОШЛИК ТАРОНАЛАРИ

Боққа сўлим оқшом қўнди. Катта сайл бўлишидан дарак берувчи карнай-сурнай, чирманда, ноғораларнинг овози узоқ-узоқларга эшитилади. Боғ шаҳар хотин-қизлари измида. Улар севимли меҳмонлар — Ҳафталик қатнашчиларини кутиб олиш тараддудида.

Меҳмонлар ташриф буюришгунча боғни айланиб чиқиш, яқин дўстингизга истаган совғангизни ҳадя этиш мумкин. Чўғдек товланиб турган шойи-атласлардан олиб шу ернинг ўзида қадди-коматингизга монанд қилиб бичириб ҳам олишингиз мумкин. Октябрь районидаги 22-«Сувенир» ва «Ташпромторг»га қарашли 146-магазин ҳам боққа кўчиб чиққан.

Шавкат Муҳаммадшайхов ва Раҳмат Собировларнинг қўли-қўлига тегмайди. Тилни ёрувчи қовун-тарвузларни тарозига қўйиб улгуришмайди. Бир тилим татиб кўрсангиз пешона тери тўкиб етиштирган деҳқонга минг офарин дейсиз.

Қарсаклар остида Москва, Ленинград, Киев вакиллари очиқ эстрада театри саҳнасидан ўрин оладилар. СССР халқ артисти Сора Эшонтўраева меҳмонларни табриклаб, Октябрь район партия комитети, шаҳар хотин-қизлари номидан қизғин олқишлайди. А. Набиев ва Н. Островский номидаги пионер уйининг бахтиёрлари меҳмонларни гулдасталар билан табриклаб шеър ўқийдилар.

Сўзга чиққан Октябрь район хотин-қизлар советининг раиси М. Юсупова, тарих фанлари доктори Р. Аминова, бадиий каштачилик фабрикаси коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Г. Файзиева, кекса коммунист Зиёда Шомуродовалар дўстликнинг қудрати ҳақида, улуғ рус халқининг бебаҳо ғамхўрлиги тўғрисида ҳаяжонланиб сўзладилар.

— Мен, — деди Украина ССРда хизмат кўрсатган артистка Галина Сухорукова, — ўзбек халқининг меҳмондўстлигига қойилман. Пахтагакон бўлган республикангиз, унинг ажойиб меҳнатсевар кишилари менга ёқиб қолди. Украин ва ўзбек аёли опа-сингилдек, туғишгандек бўлиб кетди. Буни чинакам дўстлик дейдилар. Мана шу дўстликдан қудратлироқ куч бўлмаса керак жаҳонда.

Октябрь район партия комитети секретари ўртоқ Т. Содиқов ҳам меҳмонларни чин қалбдан табриклади. Сўнгра санъаткорлар ва ҳаваскорлар ижросида интернационал қўшиқлар янгради. Дўстлик ҳақидаги кинофильмлар кўрсатилди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими — 31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 11147 ИНДЕКС 64695. Нашр. № 1833.